

Strategický rámec Svazu měst a obcí v oblasti Smart City: financování SMART Česka

Strategický rámec Svazu měst a obcí v oblasti Smart City: financování SMART Česka

Autor: Petr Jirman

Editorky: Rut Bízková, Lucie Nencková

Dále spolupracoval: Michal Kamenčák

Grafická úprava: Martina Šviráková

Svaz měst a obcí ČR, únor 2020

ISBN 978-80-906843-8-6

Počet stran: 109

Dokument neprošel jazykovou ani typografickou korekturou.

Financování

Obsah

	Předmluva	8
1.	Rozpočet obce	10
1.1	Příjmy rozpočtu obce	13
1.2	Výdaje rozpočtu obce	19
2.	Poradenství, inspirace a získávání kontaktních osob	22
2.1	Poradenství	24
2.1.1	Výzkumné organizace	24
2.1.2	Vysoké školy jako zadavatelé bakalářských, diplomových a doktorských prací	26
2.1.3	Operační programy v programovém období 2007-2013 a 2014-2020	29
2.1.4	Programy na úrovni EU	30
2.1.5	Poradenství na úrovni regionů	30
2.1.6	Poradenství na úrovni Evropské unie	32
2.2	FuckUp Night	34
2.3	Design Thinking	35
3.	Realizace projektů s participací veřejnosti	38
3.1	Crowdsourcing	39
3.2	Crowdfunding	44
3.3	Hackathon	50
3.4	Participativní rozpočtování	53
4.	Veřejné zakázky	58
4.1	PPI/PCP - zadávání veřejných zakázek v oblasti inovací	62
4.2	Zelené zadávání	67
4.3	PPP projekty	69
4.4	EPC/EC projekty	73
4.5	Sdílené veřejné zakázky/sdílené nakupování	76
5.	Zapojení dluhového financování	77
5.1	Revolvingový fond	78
5.2	Směnečný program	79
5.3	Účelový úvěr	80
5.4	Leasing	81

6.	Dotační programy – národní a evropské	82
6.1	Národní dotační tituly	84
6.2	Operační programy	89
6.3	Evropské programy	92
7.	Další možnosti financování	95
7.1	Nadace	96
7.2	Sponzorství	97
	Seznam zkratk	98
	Seznam tabulek, obrázků a grafů	100
	Literatura a informační zdroje	103

SMART Česko

SMART ČESKO®

Spokojení lidé, prosperující země, odolná společnost

Předmluva

Města a obce mají v současné době řadu možností, jak financovat inovativní/smart aktivity. Z přehledů Ministerstva financí plyne, že municipality hospodaří velmi dobře, spíše mají „našetřeno“, než aby žily „na dluh“. Je nepochybné, že financování víceletých, zejména investičních projektů je vede k velké obezřetnosti a zacházení s prostředky s péčí řádného hospodáře. Z toho plyne rovněž orientace na dotační možnosti státu a již více než patnáct let také možnosti financování z prostředků evropských fondů.

V této příloze je rozebrána řada nástrojů financování projektů obcí, a to i těch nejméně obvyklých. Pro vyjasnění si, s čím vším lze počítat, má proto tento dokument v podstatě popisný charakter a v úvodu rekapituluje to, co je třeba obecně vědět o zdrojích a užití financí v obci.

Předkládaný materiál se zabývá rovněž tím, jak do financování aktivit v obci zapojit obyvatele a různé zájmové skupiny, a to často překvapivým a nekonvenčním způsobem. Jsou zde také popsány návody, jak zadávat veřejné zakázky, aniž by jediným kritériem byla cena. Pro čtenáře možná překvapivé budou také informace např. o výzkumných organizacích. Proč jsou v materiálu o financování inovačních aktivit obcí? Má to hned dva důvody - společně s výzkumníky mohou obce hledat nová řešení, která nejsou běžně dostupná a která mohou být „ušita na míru“ právě dané municipalitě nebo mikro/regionu, zároveň je zde možnost takovou aktivitu financovat z vlastních zdrojů jen částečně. Velkou část potřebných finančních prostředků může poskytnout stát nebo evropské fondy v rámci výzkumných programů.

V rámci provedené analýzy dostupných zdrojů tak byly vybrány níže uvedené oblasti, které jsou v textu dále podrobněji popsány.

Rozpočet obce
Poradenství, inspirace a získání kontaktů
Realizace projektů s participací
Veřejné zakázky
Zapojení dluhového financování
Dotační programy - národní a evropské
Další možnosti

1.

Rozpočet obce

Česká republika se člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, a kraje, jež jsou vyššími územními samosprávnými celky. Obce jsou územními společenstvími občanů, které mají právo na samosprávu a jsou veřejnoprávními korporacemi, tedy mohou mít vlastní majetek a hospodaří s vlastním rozpočtem. V České republice žilo k 1. lednu 2019 celkem 10.649.800 obyvatel v celkem 6.254 obcích. Rozdělení obcí dle počtu obyvatel do jednotlivých velikostních skupin je uvedeno v následující tabulce.

Tabulka 1: Počet obcí dle počtu obyvatel v obci

Počet obyvatel k 1. 1. 2019	Počet obcí	Celkem obyvatel		Počet obyvatel k 1. 1. 2019	Počet obcí	Celkem obyvatel
do 300	2.293	393.903		5.001 až 10.000	147	1.001.254
301 až 600	1.526	661.530		10.001 až 20.000	69	977.836
601 až 1.000	964	745.989		20.001 až 50.000	43	1.293.656
1.001 až 2.000	769	1.073.002		50.001 až 100.000	12	868.774
2.001 až 3.000	249	606.483		nad 100.000	6	2.355.850
3.001 až 5.000	176	671.523		Celkem	6254	10.649.800

Zdroj: Příloha k vyhlášce č. 219/2019 Sb., vyhláška o procentním podílu jednotlivých obcí na částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů¹, vlastní výpočet.

Obce jsou samostatně spravovány zastupitelstvy obce. Do pravomoci zastupitelstva patří dle § 84 zákona o obcích² mimo jiné schvalovat program rozvoje obce, rozpočet obce, závěrečný účet obce a účetní závěrku, zřizovat trvalé a dočasné peněžní fondy obce, zřizovat a rušit příspěvkové organizace a organizační složky obce a schvalovat jejich zřizovací listiny a rozhodovat o založení nebo rušení právnických osob.

¹ Vyhláška č. 219/2019 Sb., o procentním podílu jednotlivých obcí na částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů. Dostupné on-line:

² Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích, v platném znění

Struktura příjmů obecních rozpočtů a poměr mezi vlastními a dotačními příjmy jsou do značné míry determinovány rozsahem pravomocí a prováděných aktivit, resp. systémem veřejné správy. Dle zákona o obcích se působnost rozděluje na samostatnou (§ 7), v rámci které obec své záležitosti spravuje samostatně, a přenesenou (§ 8), v rámci které orgány obce vykonávají státní správu na základě zákona. Specifickou skupinou jsou obce, jež vykonávají rozšířenou působnost (určuje zvláštní zákon). Obce na plnění úkolů v přenesené působnosti obdrží ze státního rozpočtu příspěvek. Obdobně je tomu v případě hlavního města Prahy.

1.1 Příjmy rozpočtu obce

Příjmy rozpočtu obce tvoří zejména:

- a) příjmy z vlastního majetku a majetkových práv,
- b) příjmy z výsledků vlastní činnosti,
- c) příjmy z hospodářské činnosti právnických osob, pokud jsou podle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění (dále zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů), nebo jiného zákona příjmem obce, která organizaci zřídila nebo založila,
- d) příjmy z vlastní správní činnosti včetně příjmů z výkonů státní správy, k nimž je obec pověřena podle zvláštních zákonů, zejména ze správních poplatků z této činnosti, příjmy z vybraných pokut a odvodů uložených v pravomoci obce podle zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů nebo zvláštních zákonů,
- e) příjmy z místních poplatků podle zvláštního zákona,
- f) výnosy daní nebo podíly na nich podle zvláštního zákona,
- g) dotace ze státního rozpočtu a ze státních fondů,
- h) dotace z rozpočtu kraje,
- i) prostředky získané správní činností ostatních orgánů státní správy, např. z jimi ukládaných pokut a jiných peněžních odvodů a správních trestů, jestliže jsou podle zvláštních zákonů příjmem obce,
- j) přijaté peněžité dary a příspěvky,
- k) jiné příjmy, které podle zvláštních zákonů patří do příjmů obce.

Obecně lze říci, že mezi hlavní zdroje financování obcí patří příjmy daňové, dotační, nedaňové a z dluhových nástrojů. Z pohledu významnosti jsou daňové příjmy obcí ty nejdůležitější.

Daňové příjmy lze rozdělit na dvě skupiny, a to na nároky obcí na část výnosů celostátně uvalených daní (daně vybírá centrálně stát a jejich výnos je následně distribuován obcím na základě stanovených koeficientů) a místní poplatky.

První skupinu tvoří daň z nemovitých věcí, daň z přidané hodnoty (dále DPH), daň z příjmu fyzických osob (dále DPFO), daň z příjmu právnických osob (dále DPPO) a daň z hazardních her (dále DHH). Ovlivňování jejich výše z pohledu obcí je minimální.

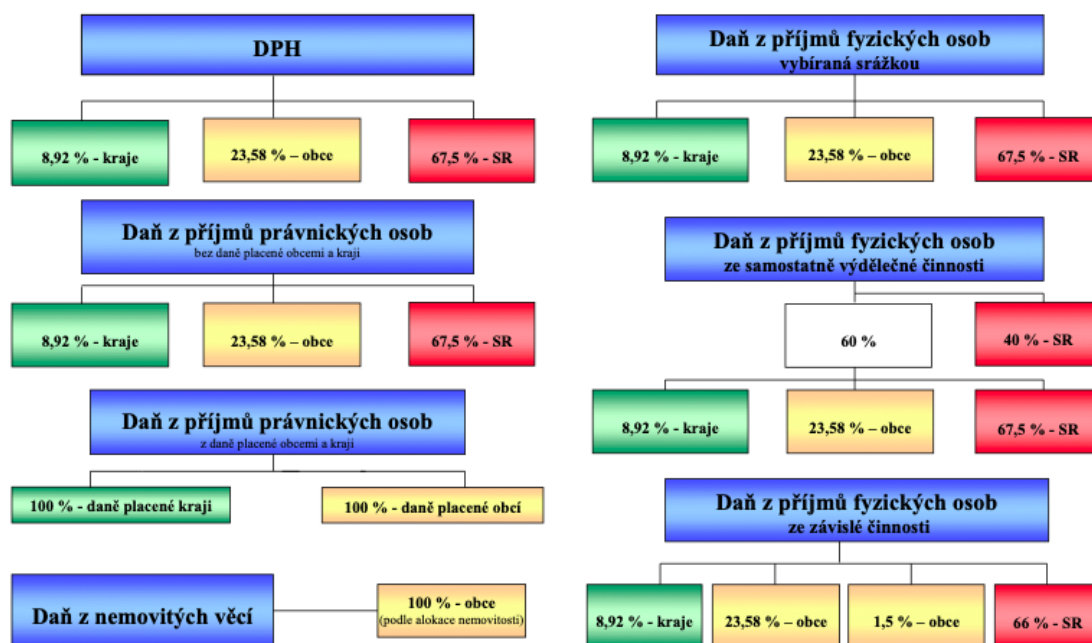
Správu daní zajišťuje Finanční správa ČR, která dle zákona o rozpočtovém určení daní³ převádí procentuální podíl na celostátním hrubém výnosu jednotlivých typů daní obcím prostřednictvím krajů, v jejichž obvodu leží příslušná obec. Obce obdrží 100 % celostátního hrubého výnosu jednotlivých daní (daň z nemovitých věcí a DPPO) až na DPFO (mimo daň ze závislé činnosti a daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby), kde je základem 60 % celostátního hrubého výnosu daně a daně z DPFO, u které je základ snížen o daň z příjmů právnických osob (mimo daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby), kdy je poplatníkem sama obec. Dále obce obdrží 30 % celostátního hrubého výnosu DHH (vyjma daně z technických her) a 65 % z celostátního hrubého výnosu DHH (daň z technických her).

Rozpočtové určení daní čili systém, na základě kterého jsou příslušné daně přidělovány jednotlivým obcím, je stanoven zákonem č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní) a dalšími zákony. Od roku 2018 získávají obce celkem 23,58 % z celostátního hrubého výnosu daně (DPH, DPFO, DPPO).

Zákon o rozpočtovém určení daní dále stanovuje postup, jak lze podíl jednotlivých obcí na celostátním hrubém výnosu daní spočítat. Algoritmus zohledňuje výměru katastrálního území obce – max. 10 ha na obyvatele (3 %), počet obyvatel (10 %), počet dětí a žáků navštěvující školu zřizovanou obcí (9 %), počet obyvatel upravený přepočítacími koeficienty (78 %).

³ Zákon č. 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní)

Obrázek 1: Schéma rozpočtového určení daní k 1. 1. 2020

Zdroj: Finanční zpráva, <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/danovy-system-cr/rozpocetove-urceni-dani>

Druhou skupinou jsou tzv. místní poplatky, které mohou obce vybírat. Poplatky jsou zavedeny v obci na základě obecně závazné vyhlášky schválené zastupitelstvem obce, v níž jsou uvedeny podrobnosti jejich vybírání, konkrétní sazby, zánik poplatkové povinnosti, lhůty pro plnění ohlašovací povinnosti, splatnost, úlevy a případné osvobození od poplatků. Obec může obecně závaznou vyhláškou upravit další způsob placení a jemu odpovídající den platby poplatku, než je způsob placení a den platby podle daňového řádu (viz § 14 zákona o místních poplatcích⁴). **Konkrétně se jedná o:**

- poplatek ze psů,
- poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt,
- poplatek za užívání veřejného prostranství,
- poplatek ze vstupného,
- poplatek z ubytovací kapacity,
- poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst,

⁴ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, v platném znění

g) poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů,

h) poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace.

Tabulka 2: Místní poplatky z vybraných činností a služeb v letech 2014 - 2017 (v tis. Kč)

Položka		2014	2015	2016	2017
1340	Poplatek za provoz systému odpadů	3 534 244,3	3 565 910,1	3 579 382,9	3 601 787,1
1341	Poplatek ze psů	277 193,4	276 639,4	274 190,4	274 397,5
1342	Poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt	304 052,7	326 569,6	351 406,5	386 948,5
1343	Poplatek za užívání veřejného prostranství	633 744,4	632 412,4	620 514,5	635 005,0
1344	Poplatek ze vstupného	49 847,7	52 920,2	62 234,9	69 031,9
1345	Poplatek z ubytovací kapacity	223 913,0	239 546,3	252 019,3	278 501,1
1346	Poplatek za povolení k- vjezdu do vybraných míst	21 808,9	20 207,0	18 445,8	18 900,7
1348	Poplatek za zhodnocení stavebního pozemku	9 608,9	10 691,6	16 738,5	28 985,6
1349	Zrušené místní poplatky	41 493,0	3 255,4	282,9	1 118,2
Celkem		5 095 906,3	5 128 151,8	5 175 215,5	5 294 675,7

Zdroj:

https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:Hfxp7e2IMQ0J:https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Informace-zadost-106_Pr-001_2018-11-12_Info-106-99-MF-26718-2018-10.xlsx+&cd=2&hl=cs&ct=clnk&gl=cz

Co do objemu prostředků, které tvoří příjmy obcí, jsou druhým největším zdrojem prostředků dotace. Dotace lze rozdělit do dvou skupin, a to nárokové a nenárokové. Za nárokové dotace lze považovat prostředky, které centrální vláda platí obcím za služby, které si u nich objednává v rámci přenesené působnosti. Mezi tu nejzásadnější lze považovat dotaci za výkon státní správy. Výši dotace ovlivňuje rozsah činností, které byly na danou obec přeneseny v rámci přenesené působnosti (např. agenda matričního úřadu, stavebního úřadu atd.).

Katalog činností vykonávaných obcemi v jednotlivých kategoriích⁵:

- obce se základní působností (6 254 obcí),
- obce s matričním úřadem (1 230 obcí),
- obce se stavebním úřadem (618 obcí),
- obce s pověřeným obecním úřadem (388 obcí),
- obce s rozšířenou působností (205 obcí).

Podle míry přenesené působnosti se pak zařazují obce do celkem 3 kategorií:

- obce s běžnými obecními úřady (obce I. stupně/typu) - každá obec,
- obce s pověřenými obecními úřady (obce II. stupně/typu) - v rámci přenesené působnosti vykonává na svém území státní správu v rozsahu přiznaném zákonem obcím s pověřeným obecním úřadem. Obvykle tuto státní správu vykonává také pro ostatní obce v okolí,
- obce s rozšířenou působností (obce III. stupně/typu) - jsou mezičlánkem přenesené působnosti samosprávy mezi krajskými úřady a obcemi I. a II. stupně/typu.⁶ Rozšířený rozsah mají např. obce, které vydávají ověřené výstupy z informačních systémů dle zákona o informačních systémech veřejné správy⁷ (z celkového počtu 7 212 pracovišť Czech POINT je v České republice na radnicích celkem 5 742⁸).

Dále se jedná o dotace, které mají účelový charakter a po rozpočtovém období musí dojít k jejich vyúčtování a v případě nedočerpání k jejich vrácení zpět

⁵ Ministerstvo vnitra (2016). Dostupné on-line:

<https://www.mvcr.cz/clanek/katalog-cinnosti-vykonavanych-obcemi-v-jednotlivych-kategoriich.aspx>

⁶

https://cs.wikipedia.org/wiki/Obec_s_roz%C5%A1%C3%AD%C5%99enou_p%C5%AFsobnost%C3%AD

⁷ Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých zákonů, v platném znění

⁸ <https://www.mvcr.cz/clanek/katalog-cinnosti-vykonavanych-obcemi-v-jednotlivych-kategoriich.aspx>

do státního rozpočtu. Jedná se např. o dotaci na místo v ústavech sociální péče, domovech důchodců apod.

Za nenárokovou dotaci lze považovat prostředky, na které nemá obec nárok, ale v případě splnění specifických podmínek může získat prostředky jak ze státního či krajského rozpočtu, tak ze zdrojů Evropské unie. Ve většině případů je povinnost zajistit část prostředků ze svého rozpočtu na pokrytí celého projektu (např. Integrovaný regionální operační program 2014-2020 v gesci Ministerstva pro místní rozvoj, Operační program Praha - pól růstu České republiky v gesci hlavního města Prahy, Operační program Zaměstnanost v gesci Ministerstva práce a sociálních věcí, apod.).

Výši **nedaňových příjmů** může částečně obec ovlivnit. Jejich výše je závislá např. na odvodech od příspěvkových organizací, příjmech z pronájmu majetku, příjmech z vlastní činnosti, příjmech z podnikání.

Dluhovými nástroji jsou myšleny úvěry a půjčky. Jedná se o jednorázový zdroj příjmů obcí, který však ve stanoveném období musí být vrácen a je zároveň spojen s každoročními úroky/náklady. Obdobně do této kategorie spadají i příjmy z prodeje majetku obce.

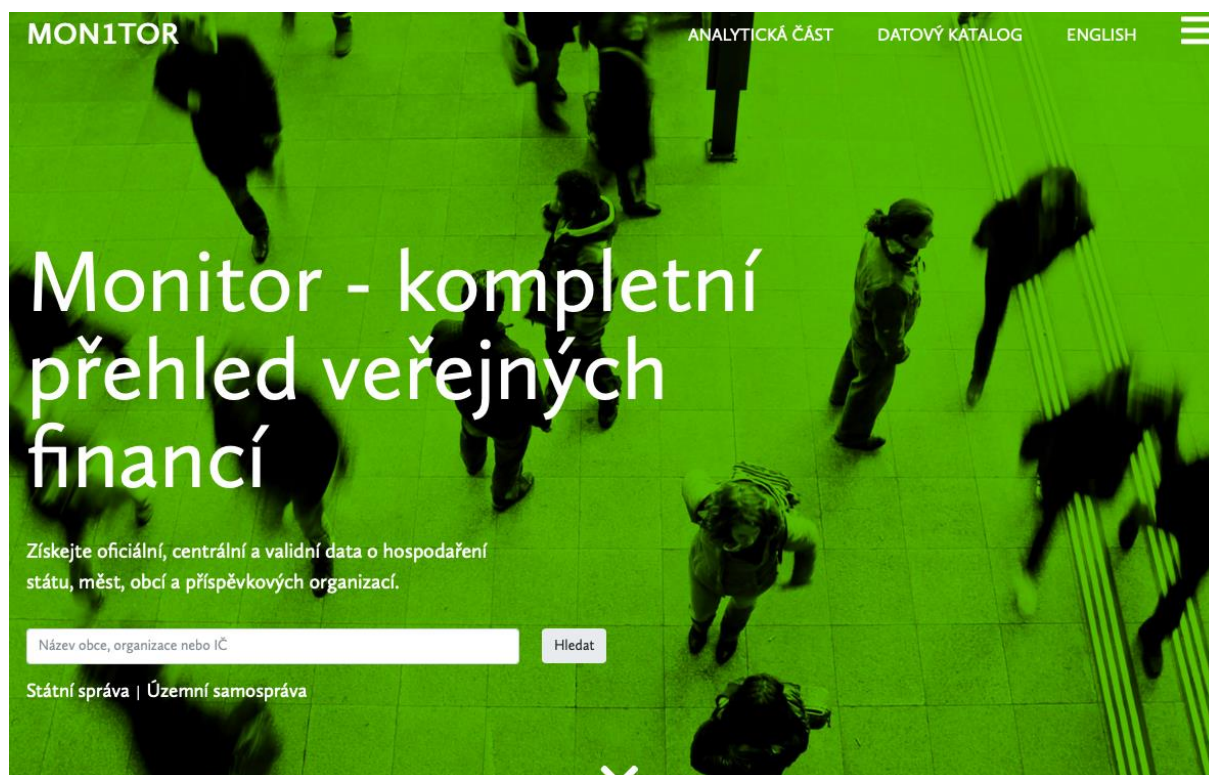
1.2 Výdaje rozpočtu obce

Výdaje rozpočtu obce tvoří zejména:

- a) závazky vyplývající pro obec z plnění povinností uložených jí zákony,
- b) výdaje na vlastní činnost obce v její samostatné působnosti, zejména výdaje spojené s péčí o vlastní majetek a jeho rozvoj,
- c) výdaje spojené s výkonem státní správy, ke které je obec pověřena zákonem,
- d) závazky vyplývající pro obec z uzavřených smluvních vztahů v jejím hospodaření a smluvních vztahů vlastních organizací, jestliže k nim přistoupila,
- e) závazky přijaté v rámci spolupráce s jinými obcemi nebo s dalšími subjekty, včetně příspěvků na společnou činnost,
- f) úhrada úroků z přijatých půjček a úvěrů,
- g) výdaje na emise vlastních dluhopisů a na úhradu výnosů z nich náležejících jejich vlastníkům,
- h) výdaje na podporu subjektů provádějících veřejně prospěšné činnosti a na podporu soukromého podnikání prospěšného pro obec,
- i) jiné výdaje uskutečněné v rámci působnosti obce, včetně darů a příspěvků na sociální nebo jiné humanitární účely,
- j) splátky přijatých půjček, úvěrů a návratných výpomocí a splátky jistiny vlastních dluhopisů jejich vlastníků.

Nad uvedenými rozpočty jednotlivých měst a obcí existuje od května 2013 specializovaný informační portál Ministerstva financí, který umožňuje veřejnosti volný přístup k rozpočtovým a účetním informacím ze všech úrovní státní správy a samosprávy (v portálu jsou uvedeny informace o cca 18.000 organizacích). Jedná se o tzv. MONITOR, který byl k 11. únoru 2020 aktualizován.

Obrázek 2: Nový vzhled portálu Monitor

Zdroj: <https://monitor.statnipokladna.cz>

Prezentované informace vycházejí ze systému Státní pokladny (IISSP - Integrovaný informační systém státní pokladny) a Centrálního systému účetních informací (CSÚIS) a data jsou čtvrtletně aktualizována. Kromě základních informací o obci zmíněná aplikace zajišťuje zveřejňování účetních závěrek organizačních složek státu podle § 21 a zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v platném znění. Aplikace umožňuje sledovat finanční ukazatele (příjmy a výdaje obce a saldo příjmů a výdajů), dále dluhovou službu (přijaté/půjčené prostředky, hrazené úroky, uhrazené splátky jistin půjčených prostředků a dluhovou službu celkem), majetek (majetek celkem, dlouhodobý hmotný majetek, pohledávky brutto, krátkodobé pohledávky brutto/netto, krátkodobý finanční majetek), závazky (cizí zdroje celkem, dlouhodobé a krátkodobé závazky) a hospodaření (náklady, výnosy a výsledek hospodaření). Obdobně umožňuje aplikace zobrazit i rozpočet a účetní závěrku příspěvkových organizací měst a obcí v České republice.

Nad rámec uvedeného portálu se některá města a obce rozhodly na svých webových stránkách uveřejnit tzv. rozklikávací rozpočet. Jedná se o on-line aplikaci, která umožňuje sledovat hospodaření příslušné obce/příslušného města z různých stran. Občanům zpřístupnění dat umožňuje celý rok nahlížet do příjmů a výdajů rozpočtu obce až na úrovni jednotlivých položek, dohlížet na jeho čerpání a zda jsou prostředky vynakládány v souladu s principem 3E (hospodárně,

efektivně, účelně). Město nebo obec v tomto případě garantuje správnost uveřejněných dat a jejich aktuálnost.

Ministerstvo financí je rovněž partnerem projektu Otevřená města. Jedná se o spolek, který byl založen v roce 2016. Spolek má aktuálně 17 členů/obcí (jako např. Brno, Tábor, Úvaly, Choceň či Městská část Praha 1), kteří chtějí být otevření vůči svým občanům. Cílem této aktivity je zveřejňování smluv a dobré praxe, open data, zapojení občanů on-line, open source, centrální zadávání a spolupráce s ostatními aktéry.⁹

⁹ <https://www.otevrenamesta.cz>

2.

Poradenství, inspirace a získávání kontaktních osob

Pro realizaci různých aktivit/projektů měst a obcí je k dispozici řada finančních nástrojů. Může se tedy stát, že pro danou aktivitu/projekt lze volit hned z několika možných variant financování prostřednictvím např. dotačních programů na národní či evropské úrovni, dluhovým financováním apod. Z tohoto důvodu je nezbytné před výběrem nejvhodnějšího nástroje získat maximum informací, které umožní zástupcům měst a obcí rozhodnout, jaký způsob financování podpoří. Jedná se např. o maximální výši dotace a výši spolufinancování ze strany města nebo obce, způsob proplácení (ex ante, ex post, zálohové), podmínky získání dotace, výši splátek, rizika, délku udržitelnosti projektu apod.

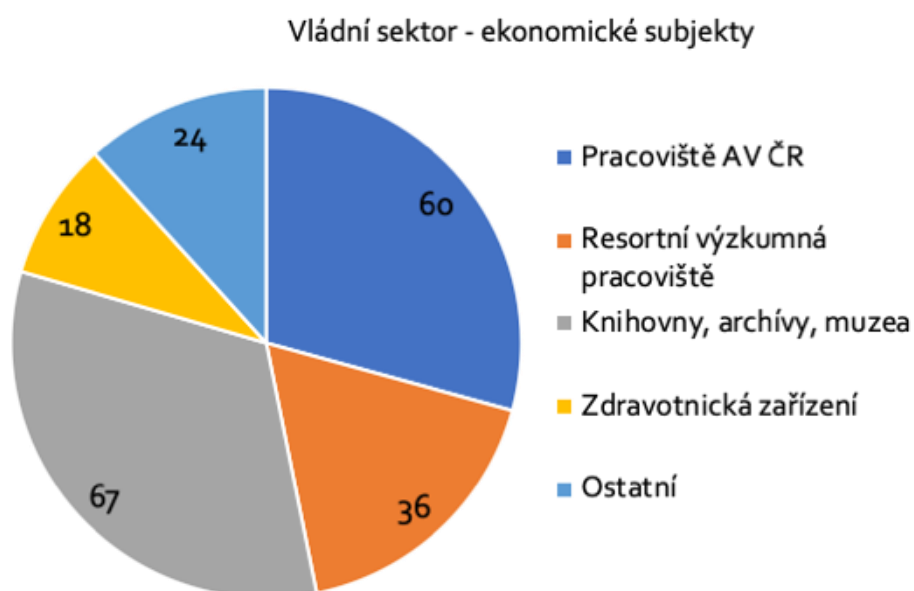
Z tohoto důvodu existují, a pro města a obce jsou k dispozici zdarma, mnohé poradenské služby, aplikace, letáky, brožury atd. Níže budou popsány některé z nich.

2.1 Poradenství

2.1.1 Výzkumné organizace

V České republice existuje celkem 205 pracovišť výzkumu a vývoje ve vládním sektoru (pracoviště Akademie věd České republiky, resortní výzkumná pracoviště, knihovny, archívy, muzea, zdravotnická zařízení a ostatní), celkem 228 pracovišť ve vysokoškolském sektoru (veřejné a státní vysoké školy, fakultní nemocnice a soukromé vysoké školy) a více jak 2.600 pracovišť v podnikatelském sektoru (veřejné podniky, soukromé podniky domácí a soukromé podniky zahraniční).¹⁰

Obrázek 2: Vládní sektor provádějící výzkum a vývoj - ekonomické subjekty

Zdroj: vlastní zpracování,

<https://www.czso.cz/documents/10180/90577053/21100219002.pdf/ab06b322-980b-4b7f-a13b-7f10f11d61bd?version=1.3>

Výčet veřejných výzkumných institucí lze nalézt v zákoně č. 341/2005 Sb. o veřejných výzkumných institucích, který v příloze č. 1 vyjmenovává organizace, jež se od 1.1. 2007 staly veřejnými výzkumnými institucemi. Aktuální seznam je rovněž k dispozici na webových stránkách Ministerstva školství, mládeže

¹⁰ Český statistický úřad (2018). Dostupné on-line:

<https://www.czso.cz/documents/10180/90577053/21100219002.pdf/ab06b322-980b-4b7f-a13b-7f10f11d61bd?version=1.3>

a tělovýchovy v rejstříku veřejných výzkumných institucí¹¹. Hlavním předmětem činností institucí v uvedeném rejstříku je výzkum.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy je zároveň správním úřadem, který je od 1. července 2017 pověřen výkonem agendy spojené s vedením seznamu výzkumných organizací. Do seznamu výzkumných organizací se zapisují subjekty, které o zápis požádaly a prokázaly naplnění definičních znaků organizace pro výzkum a šíření znalostí stanovených předpisy Evropské unie včetně prokázání zapisovaných údajů. Tyto podmínky se vztahují i na subjekty dříve zapsané do seznamu výzkumných organizací vedeného Radou pro výzkum, vývoj a inovace.¹²

Zároveň je v České republice 26 veřejných vysokých škol a řada soukromých, jejichž sídla či jednotlivá pracoviště jsou ve všech krajích. Rejstřík vysokých škol a studijních oborů¹³ vede rovněž Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. V České republice bylo na konci roku 2019 celkem 80 vysokých škol, z nichž 26 bylo veřejných vysokých škol, 2 státní vysoké školy, 32 soukromých vysokých škol a 20 poboček zahraničních vysokých škol.

Organizace v České republice, které se zabývají výzkumem, jej často realizují prostřednictvím projektů. Pokud na tyto projekty čerpají finanční prostředky z veřejných zdrojů, jsou informace o podpoře (např. název projektu, anotace, příjemce dotace, hlavní účastníci, kategorie výzkumu, zahájení a ukončení realizace projektu, celkové náklady a další) vkládány poskytovateli podpory do Informační systém výzkumu, vývoje a inovací¹⁴. Informační systém má čtyři vzájemně provázané části, kterými jsou centrální evidence projektů, centrální evidence aktivit výzkumu, vývoje a inovací, rejstřík informací o výsledcích a evidence veřejných soutěží ve výzkumu, vývoji a inovacích.

Dále Technologická agentura České republiky vytvořila nástavbu na uvedený informační systém, umožňující fulltextové vyhledávání v projektech řešených se státní podporou, výsledcích uplatněných v- RIV (rejstříku informací o výsledcích) a mezi subjekty čerpajícími státní podporu na výzkum, vývoj a inovace. Nese název Starfos a lze v ní vyhledávat na webových stránkách <https://starfos.tacr.cz/cs>.

V obou informačních systémech bylo ke konci roku 2019 více jak 50.000 projektů, které mohou být pro města jak inspirací, tak zdrojem kontaktů pro budoucí spolupráci.

¹¹ Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné on-line: <https://rvvi.msmt.cz>

¹² Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné on-line:

<http://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/vyzkumne-organizace>

¹³ Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné on-line:

<https://reqvssp.msmt.cz/registrvssp/>

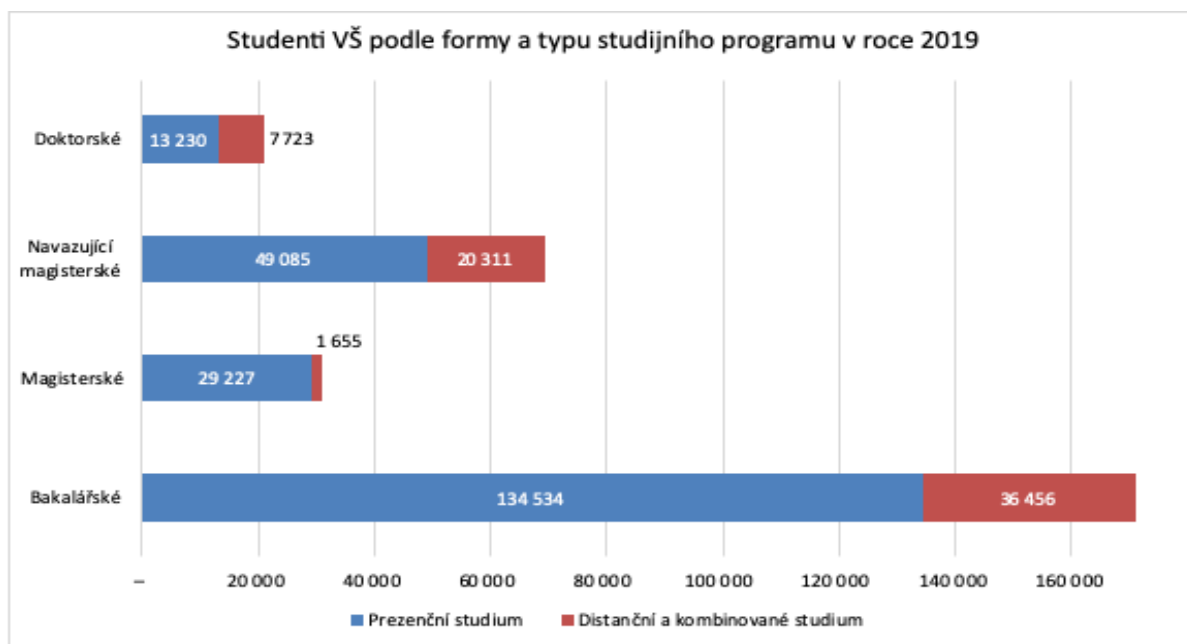
¹⁴ <https://www.rvvi.cz>

Přehled projektů, v jejichž názvu se objevilo slovo smart, případně slovní spojení smart city, je součástí výstupu projektu pod názvem SMART Česko: výzkumné projekt s tematikou „smart“. V tomto materiálu jsou informace uvedené v kartách jednotlivých projektů.

2.1.2 Vysoké školy jako zadavatelé bakalářských, diplomových a doktorských prací

V České republice studovalo v roce 2019 celkem 288.915 studentů vysokých škol na celkem 58 veřejných a soukromých vysokých školách. Z nich celkem 224.906 v prezenčním studiu a 66.010 v distančním a kombinovaném studiu. Rozdělení studentů dle formy a typu studijního programu je uvedeno v následujícím grafu.

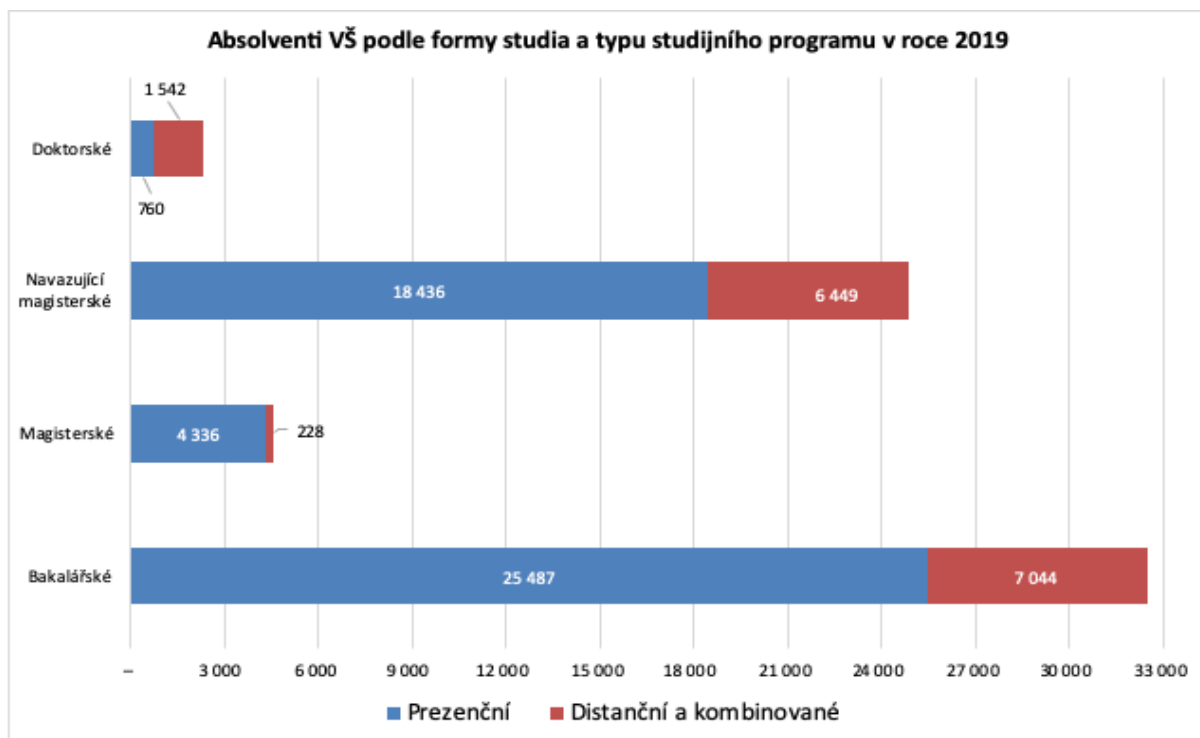
Graf 1: Studenti vysokých škol podle formy a typu studijního programu v roce 2019

Zdroj: https://dsia.msmt.cz/vystupy/vu_vs_f2.html

Ve stejném roce absolvovalo vysokoškolské studium na veřejných a soukromých vysokých školách více jak 64.000 studentů. Z celkového počtu 64.186 studentů absolvovalo studium celkem 48.987 studentů v prezenčním studiu a 15.259 v distančním a kombinovaném studiu.

Graf 2: Absolventi VŠ podle formy studia a typu studijního programu v roce 2019

Zdroj: https://dsia.msmt.cz/vystupy/vu_vs_f4.html

Jde o významný potenciál inovací a smart řešení, kterého mohou obce využít s minimálními realizačními náklady. Spolupráce s vysokými školami může probíhat několika způsoby.

Prvním způsobem je, že obec či město osloví s námětem jednu či více vysokých škol a bude hledat jakéhokoliv studenta, který si uvedené téma vybere jako svou závěrečnou práci ke zpracování. S vypracováním nabídky pro závěrečnou práci mohou obci pomoci jak akademičtí pracovníci vysokých škol, tak rovněž obyvatelé obce s vysokoškolským vzděláním. Katalog vysokých škol lze nalézt například na webových stránkách <https://www.vysokeskoly.cz/katalog-vs>.

Druhým způsobem je, že si zástupci města vyberou témata závěrečných prací nabízená vysokými školami. Student, který si dané téma vybere, opět jako v prvním případě zpracuje závěrečnou práci.

Je nutné podotknout, že jak v prvním, tak v druhém případě zadání nemusí zpracovávat student, který pochází z daného města či obce, případně kraje a nemusí znát všechny souvislosti (v některých případech to naopak může být výhodou).

Třetím způsobem, na který by obec či město nemělo zapomínat, jsou studenti vysokých škol, kteří bydlí přímo v obci nebo městě a jeho okolí. Student sám může

navrhnout téma práce a může se proto individuálně obrátit na vyučujícího, u kterého má zájem, aby vedl jeho práci. V případě, že se vedoucí práce se studentem domluví na individuálním tématu, může student zadání závěrečné práce zpracovat v souladu s potřebami obce.

Na vysokých školách je stále zadávání témat s praktickým využitím v obcích a městech spíše výjimečné a studentům málo nabízené (existují však již některé vysoké školy, jež aktivně navazují spolupráci s externími organizacemi a nabízí studentům témata z praxe).

V případě, že by zástupci města či obce měli zájem o takový druh spolupráce, doporučuje se kontaktovat studijní oddělení příslušné vysoké školy, které by mělo doporučit vhodného akademického pracovníka pro další komunikaci. U větších a krajských měst často funguje dlouhodobější spolupráce, kdy si oba partneri uvědomují význam vysoké školy a studentů pro město a rozvoj města ve spolupráci s vysokou školou je významnou příležitostí rovněž pro školu.

Mezi výhody uvedených aktivit lze zařadit:

- zisk velkého množství nápadů za minimální náklady,
- mohou využít města či obce, ale i podřízené organizace (společnosti),
- rozvoj komunity a vztahu k místu,
- možnost zpracování analytických dokumentů v rámci seminárních prací,
- výsledek lze koordinovat pověřeným pracovníkem obce.

Mezi nevýhody uvedených aktivit může patřit:

- navržené řešení nebude v obci či městě využitelné,
- jedná se o poměrně dlouhý proces přípravy a schvalování daného tématu a jeho následné zpracování (1-2 roky),
- nutnost "ošetřit" autorská práva, pokud bude obec využívat výsledky závěrečné práce v praxi (nejlépe zajištěno ve smlouvě - je třeba si uvědomit, že autoři mají k výsledkům autorská práva),
- zástupce města by měl společně s akademickým pracovníkem, který provádí dohled nad průběžným zpracováním závěrečné práce, mít dohled nad vývojem řešení daného tématu.

Jako příklad dobré praxe lze uvést participaci Univerzity Jana Evangelisty Purkyně a Západočeské univerzity. Obě univerzity spolupracují v rámci projektu InRegion, jehož cílem je provést inovativní změny ve vysokoškolském vzdělávání ve studijních kurzech a plánech, zaměřených na oblast regionálního rozvoje a geografie, které přispějí ke zvýšení kvality studia a zlepšení uplatnitelnosti absolventů na trhu

práce. Z tohoto důvodu vznikly webové stránky, na nichž jsou vypisovány bakalářské a diplomové práce.¹⁵

Rovněž Vysoká škola ekonomická v Praze uveřejňuje témata vypisovaných bakalářských, diplomových a disertačních prací na svých webových stránkách.¹⁶ Tento způsob nabízení spolupráce ze strany vysokých škol se poměrně rychle rozšiřuje.

2.1.3 Operační programy v programovém období 2007-2013 a 2014-2020

Pro potřeby České republiky bylo v programovém období 2014-2020 z Evropských strukturálních a investičních fondů schváleno celkem 10 tematických programů, na něž by mělo být vyčleněno téměř 24 mld. eur (v programovém období 2007-2013 bylo vyčleněno pro Českou republiku cca 26 mld. eur). Všechna ministerstva, která jsou zodpovědná za realizaci operačních programů, poskytují poradenství i městům a obcím. Navíc Ministerstvo pro místní rozvoj jako národní orgán pro koordinaci uveřejňuje na webových stránkách dotaceeu.cz informace o realizovaných projektech podpořených z evropských prostředků v rámci tzv. Mapy projektů¹⁷. V ní lze dohledat projekty jak z programového období 2014-2020, tak 2007-2013, vyhledávat dle témat projektů, kraje, ve kterém byl projekt realizován, či výše dotace. U konkrétního projektu lze zjistit anotaci projektu, kdo jej realizoval a kdy a další informace. V mapě bylo ke konci ledna 2020 přes 110.000 projektů.

Paralelně lze na stejných webových stránkách Ministerstva pro místní rozvoj dohledat tzv. seznam operací (příjemců) v programovém období 2014-2020 a 2007-2013. V této excelovské databázi lze vyhledat všechny realizované projekty (operace) s vydaným právním aktem o poskytnutí/převodu podpory. Seznam je aktualizován 1x měsíčně a na konci ledna 2020 bylo v databázi více jak 47.000 projektů za programové období 2014-2020.

Některé státní organizace, jako např. Ministerstvo pro místní rozvoj a Státní fond životního prostředí ČR, zřizují bezplatné telefonní linky, které jsou městům a obcím k dispozici ve vymezenou pracovní dobu ke konzultacím záměrů či hledání vhodných dotačních titulů (Eurofon: 800 200 200 - Ministerstvo pro místní rozvoj, Zelená linka: 800 260 500 - Státní fond životního prostředí ČR) v rámci jednotlivých operačních programů.

¹⁵ <http://regionandsociety.ujep.cz/index.php/podpora-studia/temata-bakalarskych-a-diplomovych-praci>

¹⁶ <https://kp.vse.cz/studium/temata-zaverecnych-praci/>

¹⁷ <https://www.dotaceeu.cz/cs/statistiky-a-analzyz/mapa-projektu>

Nad rámec výše uvedeného je k dispozici databáze Evropské komise s příklady různých projektů, které získaly podporu z Evropských fondů.¹⁸

2.1.4 Programy na úrovni EU

Evropská komise v programovém období 2014-2020 vyhlásila dotační programy na celoevropské úrovni, které mohou pro města a obce být jak zdrojem pro sledování vývoje v oblasti výzkumu a inovací, tak inspirací nápadů a kontaktů z České republiky i zahraničí. Města a obce se rovněž mohly do těchto programů zapojit, i když je třeba konstatovat, že využití této možnosti bylo dosud velmi malé. Jedná se např. o program Horizont 2020¹⁹, rámcový program pro výzkum a vývoj Evropské unie. V databázi, společně s předchozími rámcovými programy od roku 1990, jsou informace o cca 460.000 projektech. Kontaktním místem je v České republice Technologické centrum AV ČR. Dále program Life, který koordinuje v České republice Ministerstvo životního prostředí. Jedná se o program zaměřený na ochranu životního prostředí a klimatu. Od roku 1992 jsou v databázi realizovaných projektů²⁰ k dispozici informace o více jak 5.000 projektech. Program COSME je zaměřen na malé a střední podniky za účelem zvýšení jejich konkurenceschopnosti a zaměstnanosti v členských státech Evropské unie. V databázi realizovaných projektů²¹ je téměř 700 položek. Významné jsou rovněž programy mezinárodní spolupráce Interreg. Jedná se o více jak 100 programů přeshraniční spolupráce, dále program Interreg Europe, Interreg Central Europe a Interreg Danube. V databázi uvedených programů je více než 22.000 projektů z celé Evropské unie.²²

2.1.5 Poradenství na úrovni regionů

Poradenství zdarma nabízejí některé státní organizace. Jako příklad lze uvést Technologickou agenturu České republiky, která má, až na Plzeňský a Jihočeský kraj, své zástupce v každém kraji České republiky.

¹⁸ https://ec.europa.eu/regional_policy/cs/projects

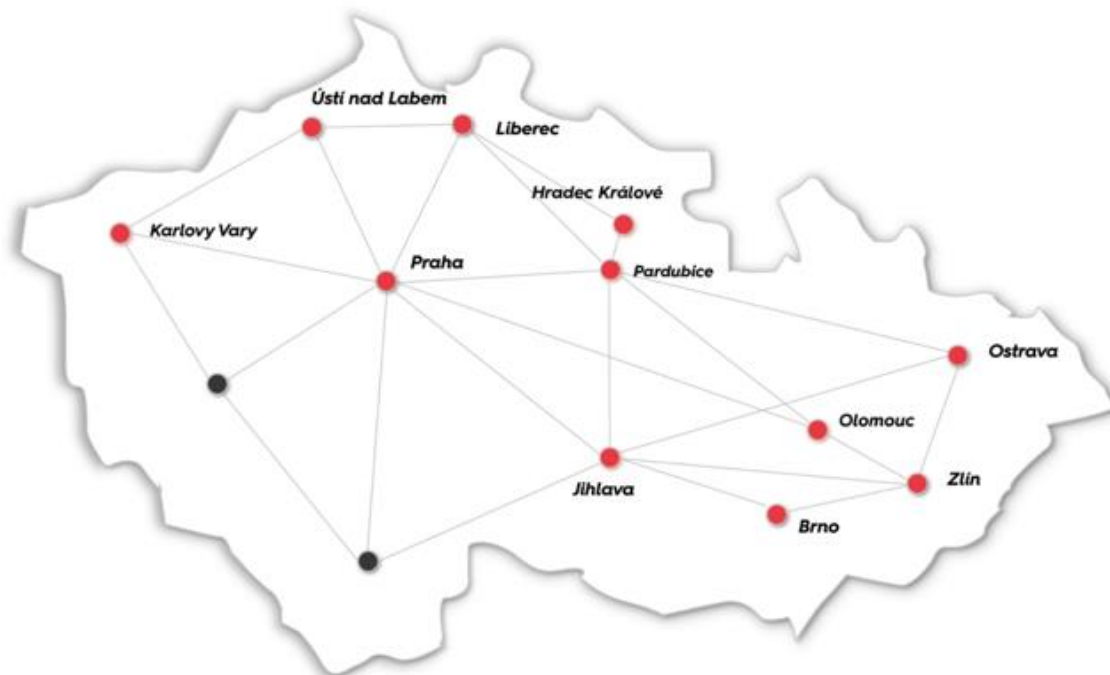
¹⁹ <https://cordis.europa.eu/projects/en>

²⁰ <http://ec.europa.eu/environment/life/project/Projects/index.cfm>

²¹ <https://cosme.easme-web.eu/#>

²² <https://www.keep.eu>

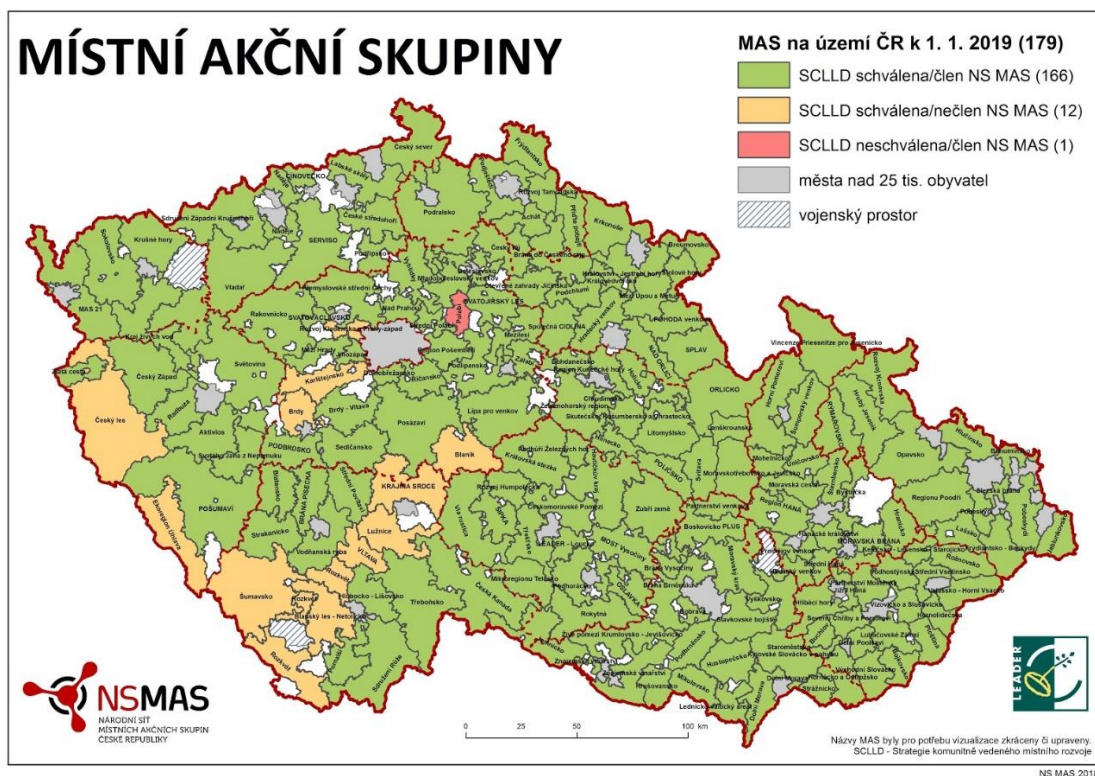
Obrázek 3: Krajské zastoupení Technologické agentury České republiky

Zdroj: Technologická agentura České republiky

Poradenství nabízejí ve společných prostorech společně s Agenturou pro podporu podnikání a investic CzechInvest a Agenturou pro podnikání a inovace. Státní fond životního prostředí ČR má rovněž své krajské pobočky. Poradit mohou Místní akční skupiny nebo inovační centra (např. Jihomoravské inovační centrum, Středočeské inovační centrum, Moravskoslezské inovační centrum atd.).

Obrázek 4: Pokrytí České republiky sítí Místních akčních skupin

Zdroj: <http://nsmas.cz/o-nas/mistni-akcni-skupiny/>

Svaz měst a obcí ČR realizuje projekt Posilování administrativní kapacity obcí na bázi meziobecní spolupráce, zkráceně také „Centra společných služeb“²³. Projekt je zaměřen na vytvoření a provoz Center společných služeb v rámci Dobrovolných svazků obcí. Prostřednictvím těchto svazků se mohou zapojit obce, jejich orgány a také jimi zřízené organizace, s cílem zajistit efektivnější poskytování veřejných služeb občanům. Na konci roku 2019 bylo do tohoto projektu zapojeno celkem 73 svazků obcí.

2.1.6 Poradenství na úrovni Evropské unie

Na úrovni Evropské unie je možné zmínit několik iniciativ, které poskytují poradenství budoucím žadatelům. Jedná se např. o iniciativu JASPERS²⁴ (z angl. Joint Assistance to Support Projects in European Regions), jež pomáhá městům a regionům při přípravě a realizaci projektů financovaných z evropských fondů, a urychlit tak proces schvalování projektů. Dále Iniciativa ELENA²⁵ (z angl. European Local Energy Assistance) zaměřená na pomoc žadatelům v programu Horizont 2020 v oblasti energetických úspor a udržitelné dopravy

²³ <https://www.smocr.cz/cs/projekty/centra-spolecnych-sluzeb/zapojena-css>

²⁴ <https://jaspers.eib.org/index.htm>

²⁵ <https://www.eib.org/en/products/advising/elena/index.htm>

nebo Centrum evropského investičního poradenství²⁶ (z angl. European Investment Advisory Hub) nabízející poradenské a technické asistenční služby spojené s přípravou a realizací projektů. Všechny tyto aktivity jsou dotovány Evropskou investiční bankou, resp. Evropským investičním fondem.

²⁶ <https://eiah.eib.org/about/index>

2.2 FuckUp Night

FuckUp Nights je série pravidelných setkání, v průběhu kterých známé osobnosti mluví nikoli o svých úspěších, ale naopak o věcech, co se zrovna dvakrát nepovedly. Jedná se o celosvětové hnutí s původem v Mexiku, ve kterém se v roce 2013 první FuckUp Night uskutečnila. Dnes se koná každý měsíc ve více než 300 městech v 84 zemích světa. První ročník FuckUp Nights Prague proběhl již v prosinci 2014.

Setkání mají za cíl především oslavit neúspěch jakožto zcela přirozenou a přínosnou součást lidského života. Z neúspěchu je třeba se poučit a nechat si jím rozšířit obzory. Hosté ve svých krátkých přednáškách (cca 10 minut) promluví o svých největších FuckUpech a rozeberou, co si z daného neúspěchu odnesli a co by dnes třeba udělali jinak. Někdy nám totiž jeden neúspěch dá mnohem více než tisíc úspěchů.²⁷

²⁷ <https://www.fuckupnights.cz>

2.3 Design Thinking

Jedná se o osvědčenou metodu uplatňování kreativního myšlení při řešení problémů a navrhování nových řešení. Design Thinking používá metody a koncepty z tvůrčí oblasti k řešení nejrozumnějších výzev, aniž by ztratil ze zřetele potřeby zákazníků. Metoda je užitečná při řešení složitých problémů, které jsou nedefinované nebo neznámé, umožňuje porozumění potřebám člověka, přeformulování problému způsobem zaměřeným na člověka, vytvořením mnoha nápadů v brainstormingových sezeních a zaujetím praktického přístupu při přípravě prototypu a testování.

Design Thinking může posílit komercializaci vědeckých a technologických průlomů, tento způsob přístupu k řešení problémů je dlouhodobě spojen s technologiemi a inovacemi. Ačkoli jsou metody zaměřené na uživatele často diskutovány v souvislosti s průmyslem, stále více se používají při poskytování veřejných služeb. Také tvorba strategií a jejich provádění je formou designu. V posledních pěti letech se designové myšlení dostalo do centra pozornosti ve většině inovačních nástrojů veřejného sektoru.²⁸

Existuje řada různých modelů a postupů, kterých se lze při aplikaci držet. Jádrem všech ale tvoří proces generování nápadů a tvorby konceptů na základě konzultací s uživateli nebo zadavatelským týmem či zainteresovanými stranami a úprava služby na základě zpětné vazby od cílové skupiny.

V literatuře a na webových stránkách je popsána celá řada různých metod Design Thinkingu. Jedná se např. o:

- Mapování cesty zákazníka/občana - vždy existuje určitá „cesta“ občana k využití daného produktu či služby. Cestu občana a všechny její části je proto dobré si precizně zmapovat. Dají tak radnici celkový pohled na její aktivity a také potřebný nadhled. Porozumění celého procesu navíc umožní odnést si mnohem přesnější pohled na věc. Mít tyto věci zapsané nebo nakreslené je vždy dobrý nápad. Radnice je využije jak při vlastním rozhodování, tak zejména u plánování jednotlivých marketingových kanálů společně s občanem.
- Rychlé testování prostřednictvím landing page - jednou za čas se vždy najde nový nápad či způsob nové komunikace, který by stálo za to vyzkoušet. Vždy je mnohem výhodnější rychlé testování za účelem rychlého získání relevantní zpětné vazby pro doladění konceptu. Vytváření webových stránek s nástroji jako je [@unbounce](https://unbounce.com) umožňuje otestovat cokoliv, a to v horizontu několika dnů.

²⁸ OECD (2018), OECD Science, Technology and Innovation Outlook 2018: Adapting to Technological and Societal Disruption, OECD Publishing, Paris. Dostupné on-line: https://doi.org/10.1787/sti_in_outlook-2018-en

Pomocí Google Ads a Facebook Ads je možné na tyto stránky navést relevantní uživatele a zjistit, jak reagují na prototyp stránek. Z webové analytiky je pak vidět jak se chovají, zda mají o službu či produkt zájem, a tedy i jak je prototyp úspěšný. Tento způsob je dobrým vzorem pro rozhodování. Je totiž založený na opravdových zpětných vazbách od uživatelů a je možné si odpovědět na důležité otázky bez potřeby zdlouhavé tvorby plnohodnotného webu.

- Metoda 5x Proč? - metoda je pro všechny, kteří jsou zvědaví, nejsou spokojeni nebo je pro ně obtížné identifikovat skutečný problém, který je třeba řešit. Metoda je velmi užitečná v případě hledání samotného jádra problému. Jednoduše se zeptejte sami sebe nebo vašeho okolí pětkrát „proč“. Získáte sérii odůvodnění, které nakonec vytvoří komplexní pohled na danou situaci.²⁹

Celý proces by se dal rozdělit do 4 částí:

- První fáze (empatie s uživateli) - členové týmu by se měli setkat s cílovými skupinami a prodiskutovat jejich potřeby a zkušenosti. Výstupem je především určení nejslabších míst a problematických fází.
- Druhá fáze (brainstorming) - zamyšlení se nad tím, jak poznatky z první fáze zlepšit. Jedním z klíčových momentů přístupu je nabídnout rozdílné perspektivy pro řešení problémů. Za tímto účelem je vhodné přizvat další spolupracovníky mimo řešitelský tým, z jiných oddělení apod.
- Třetí fáze (vytvoření prototypu) - pokud panuje shoda na možném řešení, je vhodné vytvořit první koncept či prototyp, který má tento problém řešit (v závislosti na časových a rozpočtových možnostech, příp. oblasti, v níž jsou změny prováděny - např. produktu, modelu, storyboard či skici).
- Čtvrtá fáze (testování, čištění, opakování) - přístup slouží k tomu, aby bylo možné flexibilně reagovat na změny a kontinuálně zlepšovat služby a produkty v závislosti na aktuálních preferencích a potřebách lidí. Pracovníci radnice budou mít jistotu, že drží krok s trendy a se skutečným chováním a návyky lidí. Proto je nezbytnou součástí provést testování, čištění zjištěných dat, úpravy návrhu či prototypu na základě zpětné vazby uživatelů a ve finále samotného konečného produktu či služby.³⁰

²⁹ <https://medium.com/advertia-digital/top-3-design-thinking-metody-které-použ%C3%ADváme-každý-pracovn%C3%AD-den-83b3b8078b6a>

³⁰ Mlčoch, T. (2016). Design Thinking - kreativní přístup k řešení problémů. Dostupné on-line: <http://www.projectman.cz/clanky/posts/107-design-thinking-kreativni-pristup-k-reseni-problemu>

Mezi výhody uvedených aktivit lze zařadit:

- řešení šitá na míru potřebám uživatelů,
- zapojení uživatelů v průběhu inovačního procesu do společného návrhu a- testování řešení,
- pozorování chování uživatelů k odhalení neidentifikovaných potřeb,
- vizualizace vztahů a procesů, prostřednictvím kterých řešení fungují,
- zajištění, že řešení pokrývají širokou škálu uživatelů a scénářů.

Mezi nevýhody uvedených aktivit patří to, že přístup nemusí splnit svůj účel.

Jako příklad dobré praxe lze uvést iniciativu The Fun Theory, která je založena na myšlence, že „něco tak jednoduchého jako zábava je nejjednodušší způsob, jak změnit chování lidí k lepšímu. Tým Fun Theory si např. stanovil výzvu, že chce přimět více lidí, aby se vydali po schodech a učinit to zábavnou formou. Schody z podchodů ve městě, umístěné vedle eskalátorů, byly přeměněny na funkční klavír a každý krok znamenal zahrát jednu notu na klavíru a tím vytvářet melodii. Tuto zkušenost, kterou udělala švédská veřejnost, následně převzala další světová města jako Auckland, Melbourne, Stockholm, Miláno, Istanbul a další.³¹

Jinou aktivitou, v rámci této iniciativy, bylo úsilí o snížení množství odpadků válejících se okolo odpadkových košů. Finálním produktem je nejhlubší odpadkový koš na světě.³²

³¹ https://www.youtube.com/watch?v=SBuymar3bds&list=PL2W7u_VjXHsioxqyJSj-v3hbT2w9R41VuN

³² <https://www.youtube.com/watch?v=qRgWttqFKu8>

3.

Realizace projektů s participací veřejnosti

3.1 Crowdsourcing

Jedna ucelená definice crowdsourcingu neexistuje. Na termín crowdsourcing lze nahlížet z několika úhlů pohledu. Jako jedna z vhodných definic se jeví definice Estella-Arolase a Gonzáleze-Ladrona-de-Guevary³³, kteří tento pojem vnímají jako „*formu participativní on-line aktivity, v níž jednotlivec, instituce, nezisková organizace nebo firma vyzve prostřednictvím otevřené výzvy skupinu lidí s různým zaměřením, množstvím a hloubkou znalostí, aby se dobrovolně podíleli na řešení daného úkolu. Do práce na řešení úkolu různé složitosti a modularity dav vkládá své znalosti, práci, peníze a/nebo zkušenosti, což přináší oboustranný prospěch.*“ Z výše uvedeného je patrné, že právě využití on-line platformem odlišuje metodu crowdsourcingu od tradičního pojetí participace.³⁴

Příprava crowdsourcingu

Součástí první fáze jsou především aktivity, které by měly být prováděny před zahájením samotného technického řešení. Jedná se zejména o vymezení problému k řešení (např. návrhy na novou podobu veřejného prostoru, upozornění na nedostatky v obci, apod.), zvolení zodpovědných osob za celý proces (starosta, místostarosta, vedoucí odboru rozvoje, případně vytvoření pracovní skupiny, apod.) a skupiny řešitelů (může se jednat o určitou část relevantní komunity nebo o všechny občany obce). Mezi přímé účastníky procesu crowdsourcingu lze tak zařadit zadavatele (crowdsourcer – reprezentovaný představiteli municipality) a skupinu řešitelů (crowd – dav, občané řešeného území).

Technické řešení crowdsourcingu a informování veřejnosti o spuštění crowdsourcingového projektu

Smyslem druhé fáze je odpovědět si na otázku, jak by se měl provádět crowdsourcing v dotyčném městě. Zde se municipalita musí rozhodnout, zdali využije již stávající platformy, nebo vytvoří zcela novou platformu pro crowdsourcing. Z existujících platform je možné zmínit např. projekty zaměřené na znalost dané lokality jako ZmapujTo.cz nebo LepsiMisto.cz (včetně mobilních aplikací).

³³ ESTELLÉS-AROLAS, Enrique a Fernando GONZÁLEZ-LADRÓN-DE-GUEVARA, 2012. Towards an integrated crowdsourcing definition. Journal of Information Science. ISSN 0165-5515. Dostupné on-line: <http://www.crowdsourcing-blog.org/wp-content/uploads/2012/02/Towards-an-integrated-crowdsourcing-definition-Estell%C3%A9s-Gonz%C3%A1lez.pdf>

³⁴ Řešitelský kolektiv projektu Aplikace přístupů smart governance do organizačních struktur municipalit v České republice, 2019. Metodika aplikace přístupu smart governance do organizačních a řídicích struktur municipalit v České republice.

Vzhledem k vyšším nárokům na znalosti a patřičnou orientaci v tvorbě a fungování on-line platformy lze v této fázi předpokládat spolupráci s třetí stranou (provozovatel platformy poskytující potřebné know-how).³⁵

Dílní aktivitou této fáze je realizace informační kampaně (prostřednictvím komunikačních kanálů obce jako webové stránky, sociální sítě, úřední deska, rozhlas, apod.) směřované k občanům, kteří by měli být do crowdsourcingového projektu zapojeni. Účelem aktivity je rozšířit povědomí o vzniku zvolené on-line platformy, ve které bude probíhat sběr podnětů od občanů vč. identifikovaného problému k řešení.

Otevření výzvy pro řešitele (občany municipality)

Hlavním cílem třetí fáze je zpřístupnění vybrané on-line platformy a sběr podnětů od občanů v řešené problematice. V některých crowdsourcingových projektech mají občané rovněž možnost hodnotit, filtrovat či komentovat ostatní vstupy (návrhy) od občanů. Výstupem fáze je seznam připomínek zapojené veřejnosti k řešenému tématu.

Evaluace a implementace návrhů od občanů

Předmětem závěrečné fáze je vyhodnotit proveditelnost získaných podnětů, a poté přijmout adekvátní opatření vedoucí k částečnému či úplnému vyřešení identifikovaného problému. Součástí vyhodnocení bývá v některých případech i udělení ceny pro nejlepší podněty od občanů za účelem zvýšení motivace pro jejich budoucí zapojení při další aktivitě crowdsourcingu.

Mezi výhody uvedených aktivit lze zařadit:

- zisk velkého množství nápadů za minimální náklady,
- mohou využít města či obce, ale i jimi zřízené organizace (firmy),
- obec/firma může využít pro testování jimi navržených řešení.

Mezi nevýhody uvedených aktivit lze zařadit:

- vždy bude budit dojem jakési „levoty“ – vyplývá z její subjektivní nespravedlnosti,
- může být zneužita – např. zneužití cizích nápadů.

³⁵ ŽIŽKA, Š., 2018. Crowdsourcing v regionálním plánování jako komplementární proces tradiční občanské participace. B.m. Vysoká škola ekonomická v Praze. Dostupné on-line: https://vskp.vse.cz/73031_crowdsourcing_vregionalnim_planovani_jako_komplementarni_proces_tradicni_obcanske_participace_soucasna_situace_vhlavnim_meste_praze

Příklady dobré praxe:

V zahraničí patří mezi nejznámější a nejúspěšnější příklady využití Crowdsourcingu např. Facebook, Wikipedie, YouTube nebo Waze.

Zajímavým příkladem může být rovněž aplikace Mapillary. Jedná se o švédský start-up, který využívá technologii Street View společnosti Google. Aplikace, založená na komunitě přispěvovatelů, mapuje pomocí snímků komunikace ve městech i mimo ně. V celosvětové databázi je aktuálně okolo 422 mil. snímků, které pokrývají 6,2 mil. km silnic a 186 mil. objektů. V rámci Mapillary byl vydán v květnu 2017 open source - datový soubor Mapillary Vistas s 25.000 uličními obrázky, který by měl pomoci při zkoušení algoritmů AI (z angl. Artificial Intelligence) pro testování systémů autonomních vozidel. S údaji ze 190 zemí byl popsán jako „největší a nejrozmanitější datový soubor na světě pro rozpoznávání objektů na ulicích a byl nabídnut zdarma jak pro akademické, tak komerční výzkumníky. Blíže viz mapillary.com.

Obrázek 5: Možné využití snímků Mapillary pro identifikaci objektů v ulicích měst

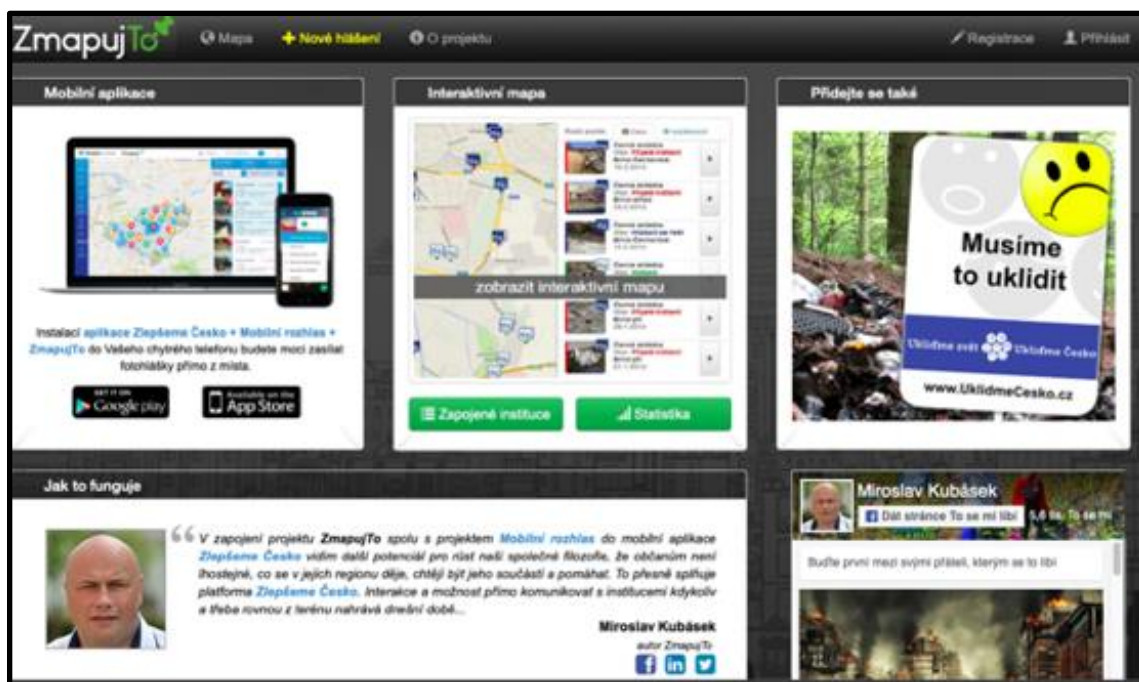

Zdroj: Mapillary.com

V České republice lze za příklad dobré praxe uvést aplikaci [zmapujTo.cz](https://zmapujto.cz). Do této aktivity je zapojeno více jak 2300 institucí z celé České republiky. Hlavní cílem je boj proti nelegálním skládkám odpadu v České republice. Zapojit se do něj mohou všichni, kterým se nelíbí černé skládky v obcích a jejich okolí. Každý uživatel tzv. chytrého telefonu dokáže okamžitě a jednoduše skládku nahlásit díky mobilní aplikaci TrashOut. Postupně se tak velmi zefektivní monitoring černého odpadu na našem území.

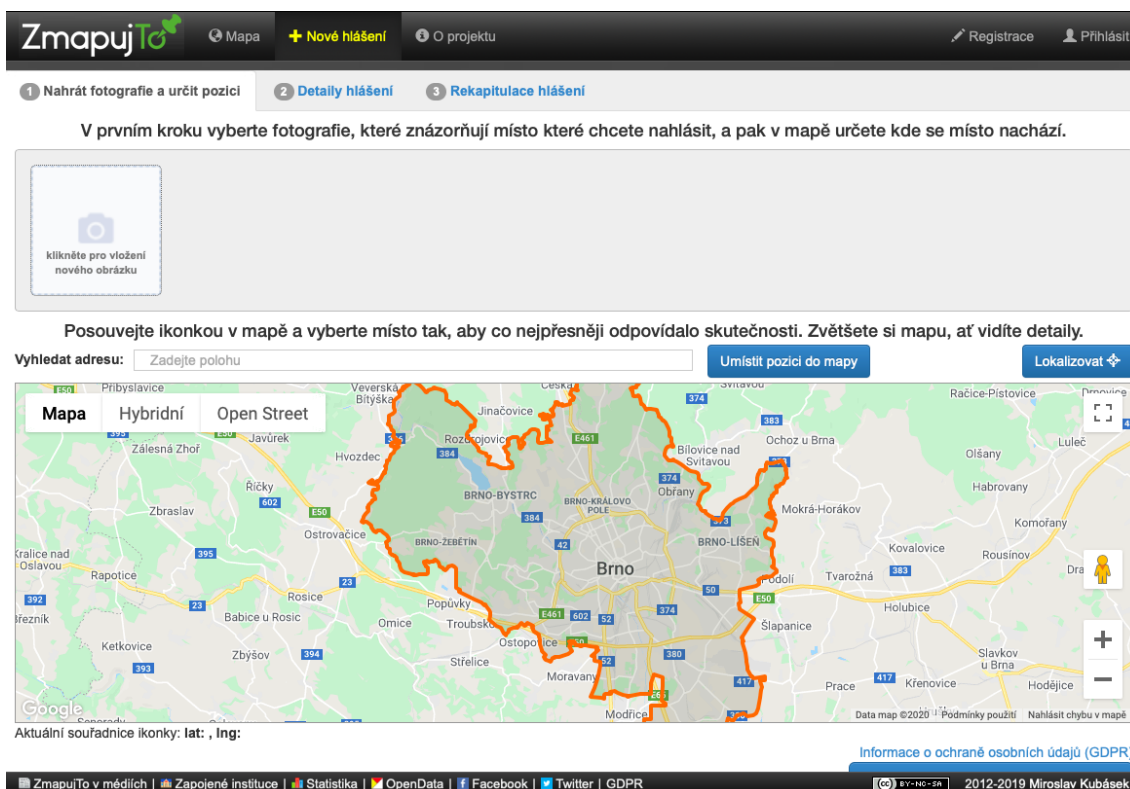
Zároveň byla uvedená aplikace využita ve statutárním městě Brno pro rozšíření systému parkování pro cyklisty. Za tímto účelem město spolupracovalo s občany na vytipování vhodných míst, kde stojany na kola doplnit.

Obrázek 6: Aplikace zmapujTo.cz

Zdroj: zmapujTo.cz

Obrázek 7: Aplikace zmapujTo.cz - hlášení podnětů pro umístění stojanů na kola

Zdroj: zmapujTo.cz

3.2 Crowdfunding

Jedna ucelená definice crowdfundingu neexistuje. Různé organizace zveřejňují své vlastní definice jako např. Evropský orgán pro cenné papíry a trhy (z angl. European Securities and Market Authority), Mezinárodní organizace sdružující komise pro cenné papíry (z angl. International Organization of Securities Commissions) atd. Evropská komise definuje v materiálu Uvolnění potenciálu skupinového financování v Evropské unii crowdfunding/skupinové financování jako otevřenou výzvu k veřejnosti s cílem získat finanční prostředky na konkrétní projekt.³⁶

Crowdfunding je specifickým zapojením soukromých zdrojů, v rámci kterého jsou potřebné zdroje na realizaci projektu získávány od veřejnosti. Pojem crowdfunding pochází z anglických slov crowd (dav) a funding (financování, tj. získávání finančních prostředků), což lze volně přeložit jako financování veřejností. V případě crowdfundingu se osoba/organizace (fundraiser) poptávající cizí kapitál za účelem financování (např. projektu) obrací přímo na anonymní veřejnost se žádostí o poskytnutí těchto prostředků např. formou půjčky či úvěru. Získávání finančních prostředků uvedenou metodou je dnes již poměrně běžné. Organizace či jednotlivci tak mohou prostřednictvím crowdfundingu získávat finanční prostředky na různé projekty a nápady od většího počtu subjektů prostřednictvím on-line platform. Na výzvu k poskytnutí finančních prostředků je možné reagovat zpravidla jen po stanovenou dobu, přičemž finanční prostředky se obvykle vybírají po relativně malých částkách od velkého počtu investorů.

Co se týká technické infrastruktury crowdfundingu, hrají v ní významnou roli crowdfundingové platformy. Ty mají zpravidla podobu webových stránek umožňujících interakci mezi těmi, kteří poptávají finanční prostředky a veřejností. Od platform, které nabízejí uvedené služby, se očekává poskytnutí bezpečné a snadno využitelné služby³⁷. Vlastníci projektů prostřednictvím platform publikují své žádosti o poskytnutí finančních prostředků a oslovují potenciální investory.

Poznámka: Uvedené slovní spojení bylo poprvé použito Michalem Sullivanem na jeho fundavlogu v roce 2006, kdy se pokoušel vytvořit inkubátor na videoblogy a podobné projekty s jednoduchou funkcí na financování. Jeho koncept byl založen na společném zájmu a financování veřejností. Tento projekt tehdy nebyl úspěšný

³⁶ Evropská komise. Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: „Uvolnění potenciálu skupinového financování v Evropské unii. 2014. Dostupné on-line z:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014DC0172&from=cs>

³⁷ L. Němec, J. Zahráňková. Finanční crowdfunding. 2019. ISBN 978-80-7552-980-0

a samotný pojem se začal používat až o pár let později s příchodem platformy www.kickstarter.com.

Pojem crowdfunding v sobě obsahuje množství různých způsobů financování, které používají odlišné obchodní modely. **Nejčastěji se uvedený pojem dále specifikuje podle toho, co poskytovatel za své poskytnuté prostředky získá jako protiplnění:**

- Nefinanční crowdfunding (v angl. literatuře někdy nazývaný community crowdfunding) - poskytovatel prostředků neočekává jakoukoliv finanční návratnost. V převážné většině se jedná o poskytování darů či sponzoring (ale lze získat i drobnou odměnu). Takovým nefinančním crowdfundingem bylo již financování výstavby Národního divadla prostřednictvím veřejných sbírek v 19. století.
- Finanční crowdfunding - zahrnuje veškeré poskytování prostředků, při kterých poskytovatel očekává finanční zhodnocení vložené investice. Do této skupiny patří zejména skupinové úvěrování (z angl. Lending-based crowdfunding), equity financování ze strany široké veřejnosti (z angl. equity-based crowdfunding) a financování ze strany široké veřejnosti založené na dluhových cenných papírech (z angl. securities-based crowdfunding nebo invest crowdfunding).³⁸

Jiné zdroje³⁹ naopak rozdělují crowdfundingové aktivity do následujících kategorií:

1. Benefiční/charitativní crowdfunding - využívají nejčastěji neziskové organizace k financování společensky prospěšných projektů. Lidé přispívají, jelikož věří v podstatu a přínos projektu a za svůj příspěvek očekávají pouze svůj dobrý pocit. Příklad českého portálu - Penezdroj.cz.
2. Odměnový crowdfunding - je momentálně nejrozšířenější formou crowdfundingu. Projekty financované touto formou bývají umělecké či jinak poutavé. Lidé za svůj příspěvek získávají věcnou odměnu. Příklad českého portálu - Hithit.cz, Startovac.cz, Penezdroj.cz.
3. Půjčkový/dluhový crowdfunding - lidé se svými příspěvky skládají na půjčku a stávají se tak věřiteli projektu či společnosti. Půjčky mají stanovený úrok a dobu trvání. Tento typ financování tedy obchází klasické banky, jelikož umožňuje věřitelům půjčit přímo těm, kteří o půjčku usilují. Zároveň věřitelé vidí, na co jsou finanční prostředky použity, a mohou tak svěřit své finance

³⁸ Position Paper: Crowdfunding (2014). Securities and Markets Stakeholder Group. Dostupné on-line z: <https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/2015/11/2014-smwg.010.pdf>

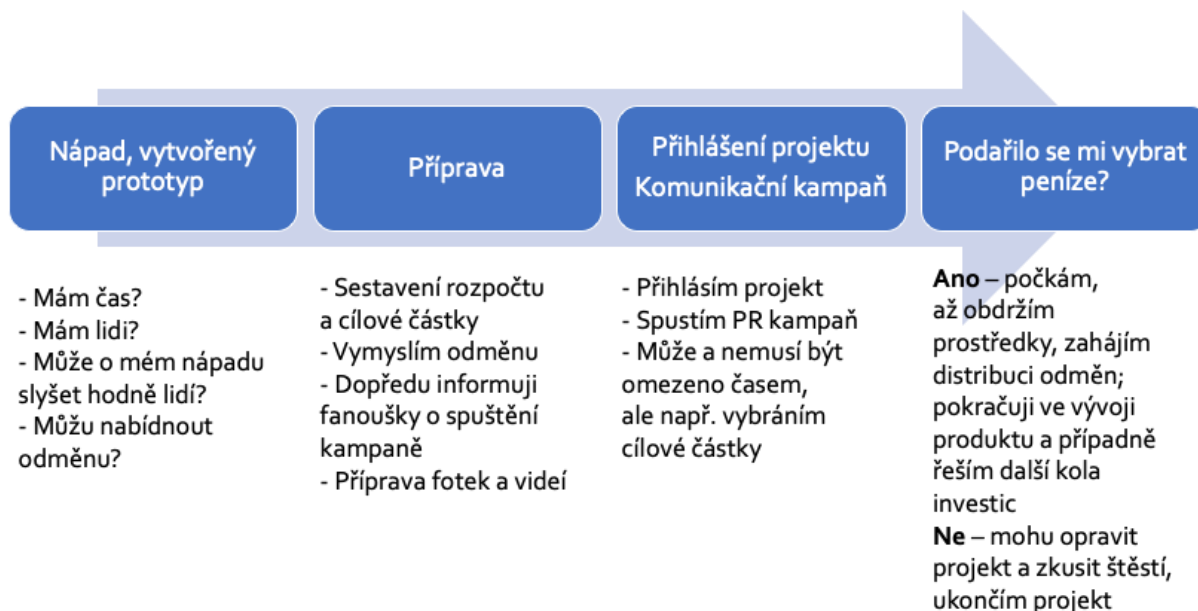
³⁹ Např. <https://www.crowder.cz/typy-crowdfunding/>

do odvětví, které je pro ně zajímavé či které chtějí podpořit. Příklad českého portálu - Zonky.cz, Pujcmefirme.cz, Symcredit.cz.

4. Podílový crowdfunding - lidé za své příspěvky získávají podíl na vlastnictví společnosti či projektu. Své finance mohou zhodnotit, ale zároveň mohou o vše přijít. Jedná se o relativně nový způsob získávání finančních prostředků především na projekty, které jsou nějakým způsobem spojené s kreativitou - tvorba nových a nevyzkoušených řešení. Příklad českého portálu - Penezdroj.cz, Fundlift.cz.

Jeden z možných způsobů realizace je uveden na níže uvedeném obrázku.

Obrázek 8: Možný způsob realizace crowdfundingu

Zdroj: vlastní zpracování

Obdobně jako v případě crowdsourcingu je nutné vytvořit charakteristiku projektu, který by měl být tímto způsobem financován. Je nutné popsat, na co budou poskytnuté prostředky použity (popsat projekt) a jaká je cílová částka. Zároveň je třeba o této aktivitě informovat, aby se uvedená informace dostala mezi co nejvíce potenciálních přispěvovatelů (webové stránky, sociální média, apod.). Na výběr cílové částky je většinou stanoveno rozmezí od 1 do 60 dnů, případně do výše požadovaných prostředků.

Mezi výhody uvedených aktivit lze zařadit:

- zdroj finančních prostředků pro inovativní projekty,
- přístup k novým zdrojům finančních prostředků,

- zapojení veřejnosti/komunity,
- zpětná vazba, zda je o předložený projekt zájem a veřejnost mu věří,
- lze získat cenné rady a tipy, jak projekt vylepšit (know-how),
- možnost komunikovat s lidmi novým způsobem, který zdarma přináší cennou zpětnou vazbu,
- zhodnocení vložených prostředků poskytnutých veřejností.

Mezi nevýhody uvedených aktivit patří:

- nutno ochránit dárce před zneužitím (riziko podvodu),
- poskytovatelé nedostanou to, co jim bylo slíbeno (podvod nebo selhání trhu),
- nedostatek transparentnosti/zavádějící informace,
- riziko praní špinavých peněz.

Příklady dobré praxe:

Obrázek 9: Příklad benefičního /charitativního crowdfundingu

Zdroj: <https://penezdroj.cz/projekt/50-elektricky-vozik-pro-janinu#detail>

Obrázek 10: Příklad odměňového crowdfundingu

Zdroj: <https://penezdroj.cz/projekt/586-pomozte-svobodne-skole-do-sveta-hudby#detail>

Žáci ZŠ Donum Felix v Buštěhradě žádali o finanční prostředky na pořízení kvalitních hudebních nástrojů, na které neměli dostatečné finanční prostředky. Proto připravili uvedený projekt. Důvodem je snaha o založení školní kapely, pořádání koncertů a nahrávání jejich písniček. Cílová částka byla stanovena ve výši 55.000 Kč, přičemž ze základní částky měla být koupena kytara, piano, 2 mikrofony, mixážní pult, reproduktory a zvuková karta na nahrávání hudby. Pokud by vybrali vyšší obnos, což se podařilo, chtěli dále koupit také počítač do hudebního studia, baskytaru, sluchátka, elektrickou kytaru a zvukové efekty.

Obrázek 11: Příklad půjčkového/dluhového crowdfundingu

Zdroj: <https://app.zonky.cz/>

Obrázek 12: Příklad podílového crowdfundingu

Sensoneo - Globální lídr ve smart manažmentu odpadů

Sensoneo je globální poskytovatel logistických a monitorovacích řešení pro management odpadů. Inteligentní IoT sensory a softvérové aplikace pomáhají optimalizovat náklady na svoz odpadu, zlepšovat životní prostředí a kvalitu života obyvatel měst.

Cíl: digitalizace odpadového hospodářství (smart city) a signifikantní úspora milionů EUR ročně

- Až 30% snížení nákladů na svoz odpadu - roční úspora nákladů v jednotkách milionů EUR pro města jako Bratislava nebo Praha; potenciál úspory v desítkách milionů pro města jako Montreal, Kanada
- Tisíce senzorů v 96 lokacích v 22 zemích na 5 kontinentech
- Technologický lídr - vlastní vývoj hardwaru a softwaru, zatím první a jediné 100% připraveno řešení na největší síti věcí NB-IoT
- 30 aktivních vyškolených a certifikovaných prodejních a implementačních partnerů v 20 zemích
- Úzká spolupráce s technologickými lidry: centrála Tmobile US, centrála Huawei UAE, Nokia, Microsoft
- 3-násobný nárůst meziročních tržeb

Zafinancováno € 1,2M

Zdroj: <https://www.crowdberry.eu/cz/investicni-prilezitosti/>

Firma SENSEO žádala o podporu na posílení probíhající mezinárodní expanze, rozšíření technického týmu v USA, posílení customer support týmu pro podporu nových partnerů a instalací a posílení týmu pro výzkum a vývoj. Žádala celkem o 1,2 mil. eur, které byly získány od celkem 32 investorů. I přes to, že se nepodařilo dohledat požadovaný výnos, na webových stránkách provozovatele aplikace je uvedena informace, že se tato hodnota může pohybovat až do výše 50 % p.a.

Nad rámec výše uvedeného je nutné upozornit, že se v této oblasti v zahraničí konají velká mezinárodní setkání za účelem sdílení zkušeností, získávání finančních prostředků nebo setkání s nejmodernějšími technologiemi. Jedním z největších je OurCrowd Global Investor Summit v Izraeli (v roce 2020 se koná od 13. 2. 2020 po dobu jednoho týdne), jedna z předních událostí v technologickém průmyslu a největší obchodní konferenci v Izraeli. Pro ilustraci - v roce 2019 se zaregistrovalo na tuto akci přes 18 000 lidí ze 189 zemí. Bližší informace viz <https://summit.ourcrowd.com/about-summit/>.

3.3 Hackathon

Slovo hackathon pochází z USA (ze 60. let 20. století) a je složeninou dvou slov. Jedná se o slova hack a marathon, přičemž význam slova hack/hacking se odkazuje na kreativní řešení problémů (nemusí zahrnovat technologii).

Hackathon je poté jakákoli událost, jež není časově omezena, při které se setkávají lidé, aby vyřešili konkrétní problémy. Jejich funkce může být čistě vzdělávací, v řadě případů je však cílem vytvoření konkrétní IT aplikace.⁴⁰

V případě České republiky se jedná převážně o setkávání programátorů a dalších odborníků, kteří vytvářejí aplikace, prototypy apod. dle konkrétních zadání. Akce většinou trvá po celý víkend a účastní se jí odborníci rozdělení obvykle do skupin o 2-5 jednotlivcích.

Co je třeba připravit, aby bylo možné hackathon realizovat:

1. definovat záměr akce, zadání, který lidem poskytnete, aby na něm pracovali. Pokud si zadání mají vymyslet, je nutné stanovit mantinely, ve kterých se mohou pohybovat, případně parametry, které jasně vymezí jejich činnost,
2. mít k dispozici potřebná data,
3. mít po ruce odborníky, kteří umějí poradit,
4. mít nástroje, se kterými chcete pracovat (programovací jazyk, operační systém, aplikaci nebo API),
5. pokud budou mít týmy facilitátory nebo mentory, které jim poskytnete, tak musíte vědět, že budou umět facilitovat a mentorovat,
6. jasně definovat pravidla komunikace,
7. pokud má být výsledkem práce týmů návrh nějaké nové služby nebo produktu, je nutné je nechat projít nějakým základním designovým procesem,
8. jste si jisti, že s výsledky budete posléze pracovat a neskončí v šuplíku?⁴¹
9. stanovit případnou odměnu za nejlepší výsledek.

⁴⁰ <https://hackathon.guide/>

⁴¹ <https://medium.com/pabeni/jak-ud%C4%9Blat-hackathon-101f0112b4ab>

Obrázek 13: Jeden z možných způsobů realizace hackathonu

Zdroj: https://www.researchgate.net/figure/Methodology-for-organizing-co-creation-workshops-in-a-corporate-setting-16_fig2_327202712

Mezi výhody uvedených aktivit lze zařadit:

- ideální nástroj, jak vyzkoušet poptávku po datových zdrojích a znásobit jejich potenciál,
- vznik inspirativních nápadů, nových aplikací, prototypů apod. a zpětná vazba ke kvalitě poskytnutých dat,
- možnost přilákat nové zaměstnance,
- vytvoření komunity.

Mezi nevýhody uvedených aktivit lze zařadit:

- nutno stanovit jasný cíl akce,
- nutno stanovit plán implementace dalšího postupu,
- hackathonu se neúčastní tzv. decision makeři ze strany veřejné správy,
- mnoho výsledků nakonec skončí v šuplíku.

Hackathony se pořádají prakticky ve všech myslitelných oborech. Vyvíjené produkty či služby se mohou týkat čistě softwarových záležitostí (např. webových stránek, aplikací nebo může jít o skutečná zařízení). V současné době jsou populárními tématy zdravotnictví (např. Smart Health Hackathon⁴²), chytré domácnosti i chytrá města (HackPrague hackathon⁴³), doprava a e-mobilita

⁴² <https://www.ceehacks.com/>

⁴³ <https://tyinternetu.cz/kalendar-akci/hackprague-hackathon-2019/>

(Doprava 4.0⁴⁴) či energetika. Toto není konečný výčet možných témat. Např. v roce 2019 pořádal Nejvyšší kontrolní úřad hackathon s názvem Hackathon veřejné správy 3.0, který se snaží pomocí dobrovolníků a datových sad od státních úřadů a institucí přijít s novými aplikacemi a nápady. Mezi zapojené instituce kromě Nejvyššího kontrolního úřadu patří např. Český telekomunikační úřad, Česká správa sociálního zabezpečení, statutární město Brno, hlavní město Praha, Český rozhlas, Technologická agentura České republiky a další. Výsledkem práce mohou být aplikace zaměřené na výuku statistických dat zábavnou formou, informace o městech a obcích, ve kterých se za posledních 5 let nepostavil byt, dům nebo stavba (celkem 734) nebo aplikace na generování přehledů a porovnání vypsání projektů na jednotlivých vysokých školách a fakultách.

⁴⁴ <https://www.hubostrava.cz/hackathon-doprava-4-0/>

3.4 Participativní rozpočtování

Participativní rozpočtování je způsobem, jak zapojit aktivní občany do diskuse o rozvoji daného města nebo obce, motivovat málo aktivní občany k vyššímu zapojení do věcí veřejných, řešit problémy, které občany trápí a vynakládat veřejné prostředky transparentněji a v souladu s potřebami občanů.

První město, které zahájilo participativní rozpočtování bylo Porto Alegre v Brazílii již v roce 1989 (počet obyvatel cca 1,5 mil.; hlavní město spolkového státu Rio Grande de Sul). Město je jedním z nejdůležitějších kulturních, politických a ekonomických středisek v jižní části Brazílie. Jedná se také o centrum vzdělanosti, neboť se zde nachází řada významných univerzit. Tento nápad se zrodil v době, kdy se Argentina, Brazílie a Chile staly demokraciemi po diktaturách ze 70. let 20. století. Do té doby sloužily místní úřady jako prodloužené ruce diktátorů, takže se po jejich svržení snažily znovu získat důvěru občanů. Kromě toho došlo v Brazílii ke zvláštnímu napětí, v rámci kterého byli starostové a městské rady vybíráni v samostatných volbách. Obě strany na radnici pak často měly zcela odlišné politické názory a starostové nemohli realizovat jednotlivá opatření, protože městské rady hlasovaly proti nim. Na jedné straně participativní rozpočtování podporovalo demokracii, na druhé straně pomohlo překlenout propast mezi politickými názory rad a starostů. Z tohoto důvodu měli občané možnost zapojit se do diskuse o rozdělení veřejných financí. Každý rok se v Porto Alegre zúčastní rozdělování veřejných prostředků cca 50.000 občanů, kteří mají možnost rozhodnout až o 20 % rozpočtu města.⁴⁵

Zejména po prvním Světovém sociálním fóru v roce 2001, které se konalo právě v Porto Alegre, začala s participativním rozpočtováním experimentovat i města jižní a západní Evropy s vizí prohloubit kvalitu demokracie.

Pokud je cílem znovu vybudovat důvěru po letech korupce (jako např. ve městech v Itálii, Španělsku a Portugalsku), musí být kladen důraz na transparentnost, monitorování a přísné provádění. Pokud se však jedná o vytvoření více sociálních vazeb mezi zástupci radnice a občany (jako např. ve Švédsku), ve kterém veřejné instituce obecně fungují celkem dobře, je nutné se zaměřit na osobní kontakt.

Mezi prvními obcemi a městy v České republice bylo participativní rozpočtování testováno v obcích Nelahozeves, Příbor, Pržno a Třanovice v letech 2012-2014. Od té doby se tato metoda financování rozšířila do dalších měst a obcí České republiky.

Participativní rozpočtování obvykle znamená vyčlenit omezenou část celkového rozpočtu města nebo obce (obvykle mezi 1 a 20 %) a zvát veřejnost (jak z daného

⁴⁵ <https://www.dandc.eu/en/article/participatory-budgeting-about-every-voice-being-heard>

města, tak okolí) k tomu, aby vyjádřila svůj názor na nejlepší využití těchto zdrojů.⁴⁶ V České republice aktuálně existuje několik způsobů, jak participativní rozpočty realizovat. Zavádění participativních rozpočtů již není záležitostí pouze obcí a měst, ale dostává se i na úroveň jednotlivých krajů a jejich rozpočtů (viz např. Středočeský kraj, který chce v roce 2020 vyčlenit na tuto aktivitu 5 % ze svého rozpočtu). S participativním rozpočtováním pomáhají v Česku rovněž některé občanské iniciativy a neziskové organizace, jako například Agora Central Europe⁴⁷ a Alternativa zdola⁴⁸, které pro starosty vytvořily metodiky a postupy, jak s participativním rozpočtováním začít. Popsány jsou např. v Metodice tvorby participativního rozpočtu pro města a obce ČR⁴⁹, Jak přizvat občany ke spolupráci aneb jak dát radnici uši, aby slyšela, co lidé chtějí⁵⁰ nebo v Metodice aplikace přístupu Smart Governance do organizačních a řídicích struktur municipalit v České republice⁵¹.

Obecně lze celý proces rozdělit do následujících fází:

1. přípravná fáze - je nutné získat politickou podporu, stanovit tým, který bude tuto aktivitu v rámci města a obce realizovat a stanovit jasná pravidla,
2. PR kampaň - nutno informovat občany o této aktivitě, jak se do ní mohou zapojit, jaký bude postup,
3. příjem projektů a jejich zhodnocení - na základě stanovených postupů (prostřednictvím webových stránek, aplikací, apod.) zasílají občané návrhy na projekty, které by měly být realizovány. Ty jsou následně podrobeny formální kontrole, reálnosti a proveditelnosti,
4. vyhodnocení projektů na základě zapojení občanů - na základě přidělených bodů jsou prioritizovány jednotlivé projekty,

⁴⁶ OECD (2019). Budgeting and Public Expenditures in OECD Countries 2019. OECD Publishing, Paris. Dostupné on-line:

<https://www.oecd.org/gov/budgeting/budgeting-and-public-expenditures-highlights-%20brochure-2019.pdf>

⁴⁷ <https://www.participativni-rozpocet.cz/>

⁴⁸ <http://alternativazdola.cz/>

⁴⁹ Metodika tvorby participativního rozpočtu pro města a obce ČR, Agora CE, o. p. s., 2016, ISBN: 978-80-906397-4-4. Dostupné on-line:

https://www.participativni-rozpocet.cz/wp-content/uploads/2017/05/Metodika_Participativni_rozpocet_AGORA_CE.pdf

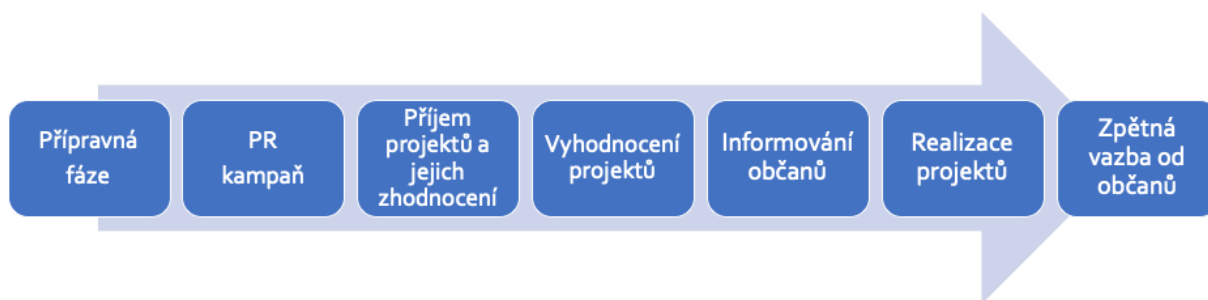
⁵⁰ Jak přizvat občany ke spolupráci aneb jak dát radnici uši, aby slyšela, co lidé chtějí (2006).

AGORA CE. Dostupné on-line: <https://docplayer.cz/3049554-Jak-prizvat-obcany-ke-spolupraci.html>

⁵¹ Metodika aplikace přístupu smart governance do organizačních a řídicích struktur municipalit v České republice, Řešitelský kolektiv projektu Aplikace přístupu smart governance do organizačních struktur municipalit v České republice, 2019.

5. informování občanů - radnice informuje občany o projektech, které získaly v hlasování nejvíce preferenčních hlasů a které budou podpořeny,
6. realizace vybraných projektů - výběr zhotovitele a samotná realizace je již na příslušných úřednicích radnice,
7. zpětná vazba od občanů - formou např. dotazníkového šetření se získá zpětná vazba od občanů, která pomůže vylepšit celý proces pro další kolo.

Obrázek 14: Možný způsob realizace participativního rozpočtování

Zdroj: vlastní zpracování

Mezi výhody uvedených aktivit lze zařadit:

- účast občanů na rozhodovacím procesu,
- nastavení nové a dlouhodobé formy komunikace a spolupráce s občany,
- možnost řešit konkrétní problémy v obci či ve městě,
- možnost ovlivnit vyčleněnou část rozpočtu občany,
- posílení komunity města/obce,
- prohlubování spolupráce jednotlivých odborů napříč úřadem,
- prohloubení vztahu obyvatel k místu, kde žijí.

Mezi nevýhody uvedených aktivit lze zařadit:

- dosud nepříliš rozšířená aktivita,
- malý zájem občanů o tuto aktivitu,
- vyšší nároky na personální kapacity na straně města/obce.

Aktuálně se ve světě participativní rozpočtování řeší s ohledem na odlišné potřeby mužů a žen (tzv. gendrové rozpočtování, z angl. gender budgeting). Při tvorbě rozpočtů se na všech stupních hodnotí dopad určité položky/projektu na život žen a mužů. Například zrušení určitých autobusových spojů ve městě

může mít negativnější dopad na ženy než na muže, protože ženy jsou častějšími uživateli městské hromadné dopravy. Jiným příkladem je výstavba fotbalové haly, což má také odlišný přínos pro ženy a muže.

Podle zpráv Světové banky vedou genderové nerovnosti ve svých důsledcích ke značným ztrátám ve výkonnosti ekonomiky. Rozpočet sestavený podle principů genderové rovnosti by měl zvýšit nejen produktivitu, ale i HDP.

Mezi příklady dobré praxe lze zařadit město Mnichovice ve Středních Čechách, které v roce 2019 uskutečnilo již 4. ročník participativního rozpočtu. Na participativní rozpočet uvolnilo celkem 600 tis. Kč. Celý proces realizace probíhá v průběhu roku, jak je vidět na následujícím obrázku.

Obrázek 15: Realizace participativního rozpočtu ve městě Mnichovice

Zdroj: <https://www.participativni-rozpocet.cz/mnichovice/>

V pravidlech participativního rozpočtu je uvedeno, že návrh může podat každý obyvatel Mnichovic (tj. trvale bydlící), daný návrh projektu musí podpořit svým podpisem na formuláři minimálně 15 obyvatel Mnichovic ve věku dovršených 16 let, každý obyvatel může podat i podpořit více než jeden projekt, přičemž 1 projekt může mít maximální rozpočet 300 tisíc Kč a realizace projektu musí být v kompetenci města. Z již realizovaných projektů lze uvést např. nákup termokamery pro místní hasiče, vybudování letního kina či trvalková výsadba na Masarykově náměstí.

Dalším příkladem je Městská část Praha 10, která v roce 2019 realizovala rovněž již 4. ročník participativního rozpočtu⁵². Uvolněný rozpočet byl ve výši 5 mil. Kč s tím, že byla tato částka rozdělena do dvou kategorií - malé a velké projekty. Na malé projekty bylo vyčleněno celkem 1,5 mil. Kč a na velké projekty 3,5 mil. Kč. Radnice obdržela celkem 17 návrhů projektů, ze kterých do hlasování postoupilo celkem 11 návrhů v celkové hodnotě téměř 7 mil. Kč. O nich hlasovalo celkem 2 561 hlasujících. V kategorii malých projektů uspěli návrhy na Bosonohou stezku (447 tis. Kč), Herní volnočasová sestava v Heroldových sadech (300 tis. Kč) a Opravme zchátralé schody u Mateřské školy Hřibská (470 tis. Kč). Ve velkých projektech naopak uspěly projekty Nový park Skalka (1 mil. Kč), Odpočinková zóna před Základní školou Jakutská (600 tis. Kč) a Parkourové hřiště - hřiště plné přirozeného pohybu pro starší děti (998 tis. Kč). Každý z úspěšných projektů získal min. 480 hlasů.

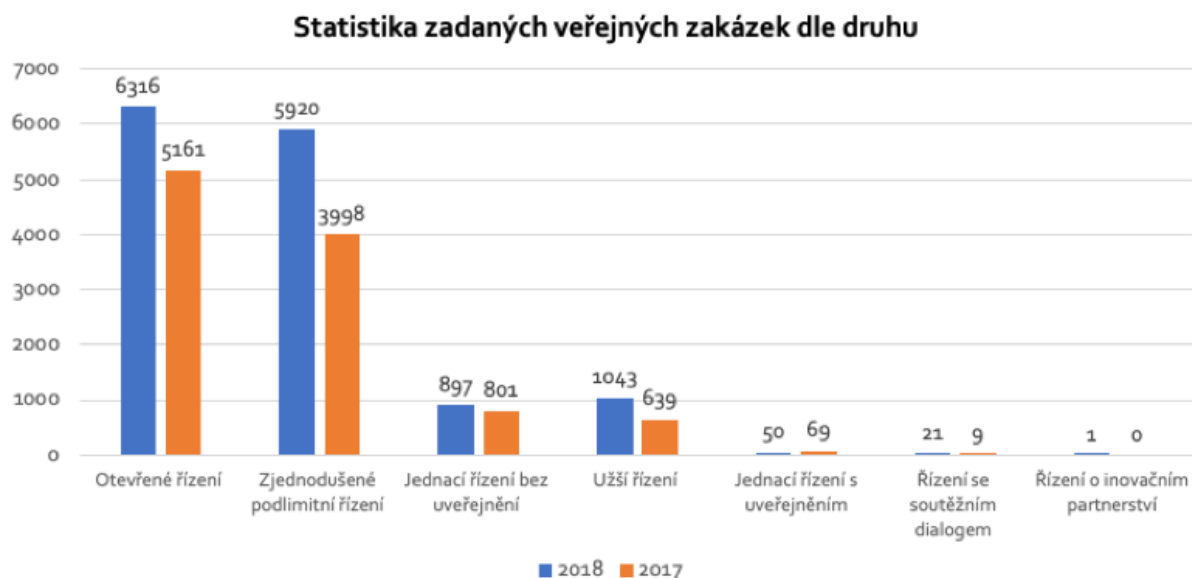
⁵² <https://praha10.cz/moje-stopa/>

4.

Veřejné zakázky

Veřejné instituce nakupují standardně zboží a služby prostřednictvím veřejných zakázek v souladu se zákonem č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, v platném znění. Dle Výroční zprávy o stavu veřejných zakázek v České republice za rok 2018 v České republice objem zadávaných veřejných zakázek od roku 2016 stoupá, přičemž v roce 2018 činil 624 mld. Kč (z toho 508 mld. Kč objem prostředků zadávaných veřejnými zadavateli a 116 sektorovými zadavateli). Podíl otevřených řízení na celkové hodnotě veřejných zakázek evidovaných v Informačním systému o veřejných zakázkách⁵³ (dále ISVZ) se meziročně téměř nezměnil (69 % v roce 2017, 68 % v roce 2018). Vysoké podíly na celkové hodnotě zadáných zakázek přetrvávaly v roce 2018 i u transparentních zjednodušených podlimitních řízení (11 %) a užších řízení (13 %). Objem zakázek v jednacím řízení bez uveřejnění se nadále drží pod 5 %. Ostatní druhy zadávacích řízení zůstávají v případě veřejných zadavatelů marginální, pouze u jednacím řízení s uveřejněním byl sledován meziroční nárůst hodnoty zadáných zakázek z 3 na 14 mld. Kč. V roce 2018 byla v ISVZ zachycena první veřejná zakázka zadaná na základě řízení o inovačním partnerství, a to v oblasti aplikovaného výzkumu.⁵⁴

Graf 3: Statistika zadáných veřejných zakázek dle druhu

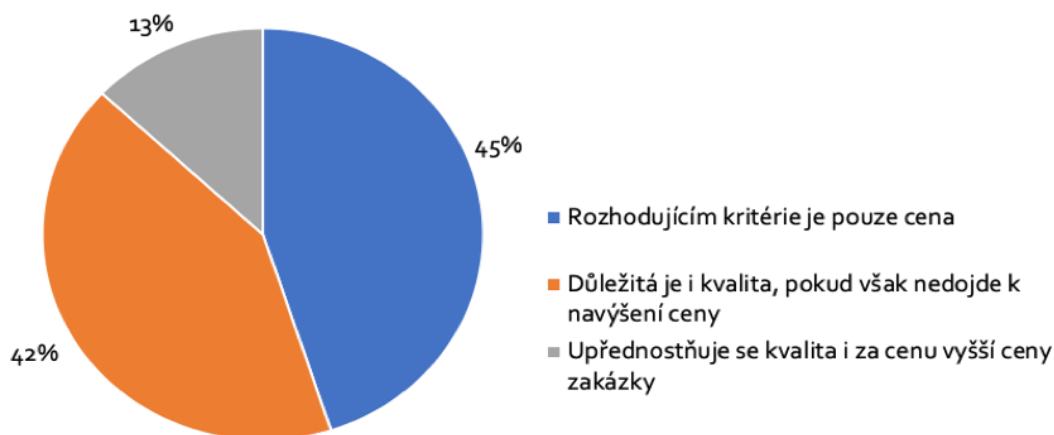
Zdroj: Výroční zpráva o stavu veřejných zakázek v České republice za rok 2018

⁵³ <http://www.isvz.cz/ISVZ/Podpora/ISVZ.aspx>

⁵⁴ Výroční zpráva o stavu veřejných zakázek v České republice za rok 2018 (2019). Ministerstvo pro místní rozvoj. Dostupné on-line: <https://www.mmr.cz/getmedia/0b48663f-8876-4e5f-af24-e8a972ea5546/Vyrocní-zpráva-o-VZ-za-rok-2018.pdf.aspx?ext=.pdf>

Výrazná většina veřejných zakázek je v České republice stále hodnocena podle nejnižší nabídkové ceny jak uvádí následující graf

Graf 4: Do jaké míry rozhoduje v současné době při zadávání veřejných zakázek i kvalita provedení

Studie veřejné správy, CEEC, 2018

Zdroj: CEEC. (2018). Studie veřejné správy. Dostupné on-line:

<http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:mQLM4b2reQMJ:www.ceec.eu/research/download-research-file%3FiFileId%3D696+&cd=1&hl=cs&ct=clnk&gl=cz&client=safari>

Systémová tvorba inovací ve veřejné správě je aktuálně jednou z klíčových a strategických funkcí organizací veřejného sektoru. Je proto velmi vhodné, aby ji rozvíjela veřejná správa také v České republice. Na mezinárodní úrovni byl tento závazek stvrzen mimo jiné podpisem tzv. Deklarace o inovacích ve veřejném sektoru (The Declaration on Public Sector Innovation⁵⁵), která byla dne 22. května 2019 přijata 35 členskými státy OECD, stejně jako dalšími nečlenskými státy. **Deklarace je postavena na pěti zásadách, a to:**

1. přijmout a posílit inovace ve veřejném sektoru,
2. povzbuzovat zaměstnance v inovativním přístupu a poskytnout jim potřebné podmínky,
3. kultivovat nová partnerství a zapojit různé názory,
4. podporovat výzkum, opakované experimentování a testování,

⁵⁵ OECD (2019). The Declaration on Public Sector Innovation. Dostupné on-line: <https://oecd-opsi.org/projects/innovationdeclaration-2/>

5. rozšiřovat znalosti a zkušenosti a sdílet nejlepší praxi.⁵⁶

K naplnění výše uvedených zásad mohou přispět i v zahraničí používané a níže popsané metody.

⁵⁶ <https://www.mvcr.cz/clanek/inovace-ve-verejne-sprave.aspx>

4.1 PPI/PCP - zadávání veřejných zakázek v oblasti inovací

Přesný návod jak zadávat veřejné zakázky v oblasti inovací není popsán ani na evropské, ani na národní úrovni. Hlavním důvodem je, že veřejný zadavatel může zadat inovativní veřejné zakázky v jakékoliv oblasti (např. energetice, zdravotnictví, školství apod.). Z uvedeného důvodu musí jednotlivé postupy vycházet z konkrétní potřeby veřejného zadavatele.

Pokud veřejný zadavatel nezná vhodná či možná technická řešení nebo postupy či podmínky, za kterých by bylo možné plnění realizovat, dospěl k prvnímu kroku inovativního veřejného zadávání. Veřejný zadavatel zná tedy cíl, kterého chce dosáhnout, ale ne cestu.

Proto pokud jde o definici inovativního zadávání veřejných zakázek, jedná se o pojem vykládaný na evropské úrovni velmi široce. Za inovativní v oblasti veřejných zakázek jsou považovány např. tzv. technické konzultace, realizované mezi zadavateli a dodavateli před zahájením zadávacích řízení, při nichž se zadavatel snaží získat možné návrhy řešení svých potřeb (v České republice tzv. předběžné tržní konzultace). Za zadávání veřejných zakázek na inovativní řešení je samozřejmě též považováno (oprávněné) použití zadávacích řízení, ve kterých je zadavateli umožněno jednat s dodavateli o jejich návrzích (typicky řízení se soutěžním dialogem či jednací řízení s uveřejněním).⁵⁷

Rozlišovány jsou 2 základní okruhy inovativního zadávání:

1. Pokud na trhu neexistují řešení, která zadavatel potřebuje a je zapotřebí výzkum a vývoj, jedná se o tzv. zadávání zakázek v předobchodní fázi (z angl. Pre-commercial Procurement; PCP).
2. Pokud již řešení na trhu existují zcela nebo již v malém množství a nepotřebují další výzkum a vývoj, jedná se o tzv. zadávání veřejných zakázek v oblasti inovativních řešení (z angl. Public Procurement Innovation; PPI).⁵⁸

Na PCP může navazovat PPI a to stejně platí i obráceně.

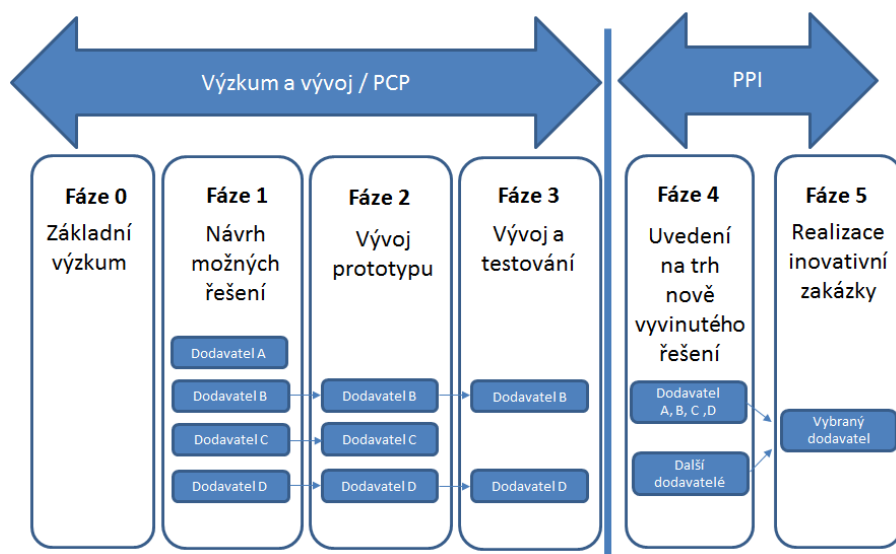
Poznámka: V případě měst a obcí lze předpokládat, že mohou být využity oba způsoby inovativního zadávání. Pro názornost je uveden rozdíl mezi PCP a PPI na následujícím obrázku:

⁵⁷ L. Podmolová. Postup kraje jako veřejného zadavatele při zadávání veřejných zakázek v oblasti inovací - manuál. Dostupné on-line:

<https://m.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?PubID=365663&TypeID=7>

⁵⁸ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/innovation-procurement>

Obrázek 16: Znázornění rozdílu PCP a PPI

Zdroj: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/innovation-procurement>, vlastní zpracování

Česká republika harmonizovala právo Evropské unie (např. směrnice 2014/23/EU⁵⁹, 2014/24/EU⁶⁰ a 2014/25/EU⁶¹) do zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, v platném znění. Veřejní zadavatelé musí při zadávání veřejných zakázek postupovat dle pravidel stanovených v uvedeném zákoně a souvisejících předpisech⁶².

Zákon rozděluje zadávacích řízení dle druhu na:

- 1) zjednodušené podlimitní řízení,
- 2) otevřené řízení,
- 3) užší řízení,
- 4) jednací řízení s uveřejněním,

⁵⁹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/23/EU ze dne 26. února 2014 o udělování koncesí. Dostupné on-line:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1574167569203&uri=CELEX:32014L0023>

⁶⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice 2004/18/ES. Dostupné on-line:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1574167673021&uri=CELEX:32014L0024>

⁶¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/25/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb a o zrušení směrnice 2004/17/ES. Dostupné on-line:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1574167801288&uri=CELEX:32014L0025>

⁶² např. Vyhláška č. 260/2016 Sb., o stanovení podrobnějších podmínek týkajících se elektronických nástrojů, elektronických úkonů při zadávání veřejných zakázek a certifikátu shody, vyhláška 248/2016 Sb., o náležitostech obsahu žádosti o předchozí stanovisko k uzavření smlouvy a ke změně závazku ze smlouvy podle zákona o zadávání veřejných zakázek a další

- 5) jednací řízení bez uveřejnění,
- 6) řízení se soutěžním dialogem,
- 7) řízení o inovačním partnerství,
- 8) koncesní řízení,
- 9) řízení pro zadání veřejné zakázky ve zjednodušeném režimu.

Dle režimu veřejné zakázky rozděluje zákon veřejné zakázky na nadlimitní, podlimitní, zakázky malého rozsahu a ve zjednodušeném režimu. Platí však, že v nadlimitním režimu je zadavatel oprávněn použít zadávací řízení pod číslem 2), 3), 4) 5), 6) a 7) a v podlimitním režimu 1), 2), 3), 4), 5), 6) a 7). Zakázky malého rozsahu se nemusí zadávat dle postupů uvedených v zákoně, ale musí splňovat zásady zadávání veřejných zakázek (záleží tedy pouze na interních postupech nastavených samotným zadavatelem). Posledním druhem jsou veřejné zakázky ve zjednodušeném režimu, ve kterém je zadavatel oprávněn použít řízení pro zadání veřejné zakázky ve zjednodušeném režimu podle § 129 výše uvedeného zákona.

Nejvhodnějšími druhy zadávacích řízení v oblasti inovativního zadávání jsou pak jednací řízení s uveřejněním, řízení se soutěžním dialogem a řízení o inovačním partnerství. Důvodem je, že zákon výslovně stanoví, že uvedené druhy zadávacích řízení mohou být použity při zadávání veřejné zakázky na inovativní řešení. Nad rámec uvedeného může zadavatel využít předběžné tržní konzultace s cílem připravit zadávací podmínky za pomoci odborníků či dodavatelů.

Je nutné mít na zřeteli, že zákon umožňuje některé výjimky. Jednou z nich je, že zadavatel není povinen zadat veřejnou zakázku v zadávacím řízení, jedná-li se o veřejnou zakázku, jejímž předmětem jsou služby ve výzkumu a vývoji, s výjimkou činností uvedených v příloze č. 2 zákona, pokud:

1. cena za provedení výzkumu a vývoje je hrazena výlučně zadavatelem,
2. výsledek takového výzkumu a vývoje využívá výhradně zadavatel ke své činnosti.

V České republice již byly vytvořeny metodiky pro veřejné zakázky v oblasti inovativních řešení (PPI). Jedná se o výstupy projektu PPI2Innovate zpracované společností DEX Innovation Centre. Konkrétně jsou zpracovány pro oblast Chytré energie, ICT a Chytrého zdraví a jsou dostupné na webových stránkách <http://dex-ic.com/ppi2innovate>. Rovněž je k dispozici postup vytvořený L. Podmolovou

s názvem Postup kraje jako veřejného zadavatele při zadávání veřejných zakázek v oblasti inovací - manuál⁶³.

Postupy v oblasti PCP byly pilotně testovány (rámcová smlouva s pomocí minitendrů) a metodicky popsány Technologickou agenturou České republiky v rámci projektu Zefektivnění činnosti Technologické agentury ČR v oblasti podpory výzkumu, vývoje a inovací a podpora posilování odborných kapacit organizací veřejné správy v oblasti VaVal.⁶⁴

Jedním z pilotních projektů testování metody PPI v praxi byla veřejná zakázka zaměřená na projekt Úspory vody v budovách užívaných Střední školou polytechnickou Brno, Jílová p.o. Jihomoravský kraj vyzval dne 25. října 2018 dodavatele k účasti na předběžných tržních konzultacích⁶⁵ za účelem získání informací potřebných pro optimální vymezení zadávacích podmínek připravované veřejné zakázky, jejímž předmětem měla být realizace opatření k úsporám pitné vody na čtyřech budovách (jídelsna, tělocvična, šatny a aula, domov mládeže) v areálu Střední školy polytechnické Brno, Jílová, příspěvkové organizace. Předpokládal, že realizovaná opatření budou, v případě jejich vhodnosti, následně aplikována i v dalších budovách ve vlastnictví Jihomoravského kraje. Dále uveřejnil dne 3. prosince 2018 dotazník pro dodavatele z důvodu zjištění, proč se nepřihlásili do vyhlášené výzvy. V průběhu ledna až března 2019 se uskutečnila jednání členů odborného týmu konzultantů z důvodu vymezení předmětu veřejné zakázky, vymezení kritérií hodnocení nabídek a dalších podmínek. Následně byla v průběhu srpna 2019 vyhlášena výzva k předložení nabídek v jednacím řízení s uveřejněním s celkovou předpokládanou hodnotou 4 mil. Kč⁶⁶. Zakázka byla poté v říjnu 2019 zrušena z důvodu nepředložení žádné nabídky ze strany dodavatelů.

Metoda PCP, jak již bylo uvedeno výše, byla pilotována Technologickou agenturou České republiky v rámci projektu ve spolupráci s Odborem archivní správy Ministerstva vnitra v rámci programu BETA. Cílem bylo vytvořit software pro archivní zpracování (pořádání) archiválií a tvorbu archivních pomůcek typu manipulační seznam prvního a druhého typu, inventář a katalog. Mělo se jednat o aplikaci umožňující archivní zpracování archiválií v digitální podobě, v závislosti na výstavbě národního digitálního archivu při Národním archivu a zajištění

⁶³ L. Podmolová. Postup kraje jako veřejného zadavatele při zadávání veřejných zakázek v oblasti inovací - manuál. Dostupné on-line:

<https://m.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?PubID=365663&TypeID=7>

⁶⁴ Slípek, P., Kusáková, K. (2016), Technologická agentura České republiky. KA 7.2: PCP/SBIR a veřejné zakázky ve výzkumu, vývoji a inovacích, inovační partnerství. ISBN 978-80-88169-03-1. Dostupné on-line z:

<https://www.tacr.cz/o-nas/interni-projekty-ta-cr/projekt-zefektivneni-cinnosti-ta-cr/>

⁶⁵ https://zakazky.krajbezkorupce.cz/publication_display_17.html

⁶⁶ https://zakazky.krajbezkorupce.cz/contract_display_18238.html

komunikace s národním portálem, software umožňující transformace archivních pomůcek z formátu SUZAP do formátu apeEAD tak, aby bylo umožněno zpřístupnění těchto pomůcek veřejnosti na portálech NDA a dalších archivů a software pro všechny archivy, na bázi otevřené licence. Předsednictvo Technologické agentury České republiky na svém 117. zasedání dne 23. srpna 2012 schválilo seznam výzkumných potřeb doporučených k zadání. Jednou z nich byla i TB0200MV026 Vývoj softwaru pro popis archiválií na základě nových Základních pravidel pro popis archiválií. V roce 2013 byla dodána a upravována technická specifikace, prvky popisu archiválií. Následně v roce 2014 byl zahájen projekt ze strany Technologické agentury České republiky s tím, že bylo rozhodnuto o podobě projektu jako PCP (režim dotace, sdílené řešení více dodavatelů, vyšší administrativní nároky), jmenována pracovní skupina, vytvořen seznam testovacích pracovišť, vypsána veřejná zakázka a na konci roku podepsána rámcová smlouva s devíti dodavateli, zaveden systém předtržních konzultací, minitendrů, kontrolních dnů a vysoutěženy první tři minitendry. V následujícím roce byly řešeny problémy koncepce a architektury programu, návrhy technologií a návrhy rozhraní, tj. zahájen vlastní vývoj ELZA. Byl rovněž zadán vývoj jádra aplikace a modulu Základních pravidel. V roce 2016 bylo vytvořeno jádro aplikace, modul ZP, základní funkcionality klienta aplikace a částečně změněn přístup. Poté v roce 2017 byl předán prototyp výstupu Odboru archivní správy Ministerstva vnitra. Výstupem tedy vznikl software ELZA⁶⁷, který je veřejně dostupný k dalšímu využití. Na tento projekt navazuje další fáze ELZA+ s předpokládaným vývojem 2-3 roky.

⁶⁷ <https://www.tacr.cz/elza-elektronicke-zpracovani-archivalii/>

4.2 Zelené zadávání

Zadávání zelených veřejných zakázek (z angl. Green Public Procurement) představuje důležitý nástroj k dosažení cílů environmentální politiky souvisejících se změnou klimatu, využíváním zdrojů a udržitelnou spotřebou a výrobou, a to zejména vzhledem k významu výdajů veřejného sektoru na zboží a služby v Evropské unii.⁶⁸

V roce 2008 připravilo Ministerstvo životního prostředí Pravidla uplatňování environmentálních požadavků při zadávání veřejných zakázek a nákupech státní správy a samosprávy, která schválila vláda usnesením č. 465 ze dne 14. června 2010⁶⁹. Usnesení bylo dne 24. července 2017 nahrazeno usnesením vlády č. 531⁷⁰, na jehož základě vznikla Metodika pro environmentálně odpovědný přístup při zadávání veřejných zakázek a nákupech státní správy a samosprávy.⁷¹

Cílem materiálu je metodicky podpořit environmentálně šetrné chování státní správy a samosprávy, které by svým příkladem mělo vést i soukromou sféru a veřejnost k osvojení si postupů šetřících přírodní zdroje, k racionálnímu využívání energie, vody a k předcházení vzniku odpadů, případně minimalizaci jeho množství. Ziskem takového přístupu jsou finanční úspory jak přímé (snížení množství spotřebované energie, vody, paliv), tak nepřímé, tj. snížení nákladů na likvidaci odpadu, snížení objemu emisí znečišťujících vodu, ovzduší, půdu atp.

Součástí materiálu jsou tzv. metodické listy zaměřené na výpočetní techniku, kancelářskou techniku, grafický a hedvábný papír, provoz budov (hospodaření s vodou, energiemi a odpady, osvětlení, nábytek, čisticí a úklidové služby, stravování a občerstvení, osobní vozidla a lehká užitková vozidla a výrobky z druhotných surovin). Jednotlivé listy obsahují mj. environmentální požadavky na pořízené výrobky (vyjmenovává požadavky, které by města či obce měly zohlednit v případě pořizování produktů a služeb nezbytných k běžnému provozu - v relevantních případech jsou tyto požadavky dále rozděleny na povinné požadavky (zakotvené legislativně), doporučené minimální požadavky a maximální požadavky, které je možno uplatnit např. na základě existujících

⁶⁸ Evropská unie (2016). Nakupujte zeleně! Příručka o zadávání zelených zakázek. Dostupné on-line: http://ec.europa.eu/environment/gpp/buying_handbook_en.htm

⁶⁹ Usnesení vlády č. 465 ze dne 14.6.2010 Pravidla uplatňování environmentálních kritérií při zadávání veřejných zakázek a nákupech státní a veřejné správy

⁷⁰ Usnesení vlády č. 531 ze dne 24. července 2017 Pravidla uplatňování odpovědného přístupu při zadávání veřejných zakázek a nákupech státní správy a samosprávy

⁷¹ Ministerstvo životního prostředí. Metodika pro environmentálně odpovědný přístup při zadávání veřejných zakázek a nákupech státní správy a samosprávy. Dostupné on-line: [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/setrna_veřejna_sprava/\\$FILE/OFDN-Uvod-20180314.pdf.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/setrna_veřejna_sprava/$FILE/OFDN-Uvod-20180314.pdf.pdf)

ekoznaček), přehled požadavků a způsob jejich prokázání (parametr, požadovaná hodnota a způsob prokázání) a smluvní podmínky dodávek (zahrnutí doporučených nároků na balení, servis, dopravu apod.).⁷²

Uvedené parametry mohou být využity zadavateli v jakémkoliv druhu a režimu zadávacího řízení dle zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, v platném znění.

Od roku 2016 je zadavatelům k dispozici rovněž Příručka o zadávání zelených zakázek⁷³ vydaná Evropskou unií. Uvedený materiál má orgánům veřejné správy pomoci zelené zadávání nejen úspěšně naplánovat, ale rovněž i provést. Nepochybným benefitem jsou uvedené skutečné příklady toho, jak veřejná správa v celé Evropské unii nakupuje „zeleně“, s ohledem na životní prostředí. Materiál je k dispozici v českém znění na stránce MŽP.

Příklady dobré praxe je možné nalézt rovněž na webových stránkách Ekologického institutu Veronika⁷⁴ nebo Ministerstva práce a sociálních věcí⁷⁵.

Nad rámec výše uvedeného je nutné poznamenat, že v roce 2017 byla přijata mezinárodní norma ISO o udržitelném nakupování – ISO 20400 Sustainable Procurement (Udržitelné zadávání). ISO 20400 vychází z předpokladu, že každá organizace má environmentální, sociální a ekonomický vliv a pro organizace, které se chtějí chovat udržitelně, je nakupování silným nástrojem k naplňování cílů udržitelnosti. Udržitelnost přitom ISO 20400 nechápe v úzce vymezeném environmentálně šetrném slova smyslu, ale jako takový stav globálního systému, zahrnujícího environmentální, sociální a ekonomické aspekty, ve kterém jsou současné potřeby naplňovány bez snižování možností budoucích generací naplnit jejich potřeby. Udržitelné zadávání je pak takové zadávání, které má co nejpozitivnější ekologické, sociální a ekonomické dopady v průběhu celého životního cyklu.

⁷² https://www.mzp.cz/cz/setrna_veřejna_sprava

⁷³ Evropská unie (2016). Nakupujte zeleně! Příručka o zadávání zelených zakázek. Dostupné on-line: http://ec.europa.eu/environment/gpp/buying_handbook_en.htm

⁷⁴ <https://www.veronica.cz/priklady-dobre-praxe>

⁷⁵ <http://sovz.cz/priklady-dobre-praxe/>

4.3 PPP projekty

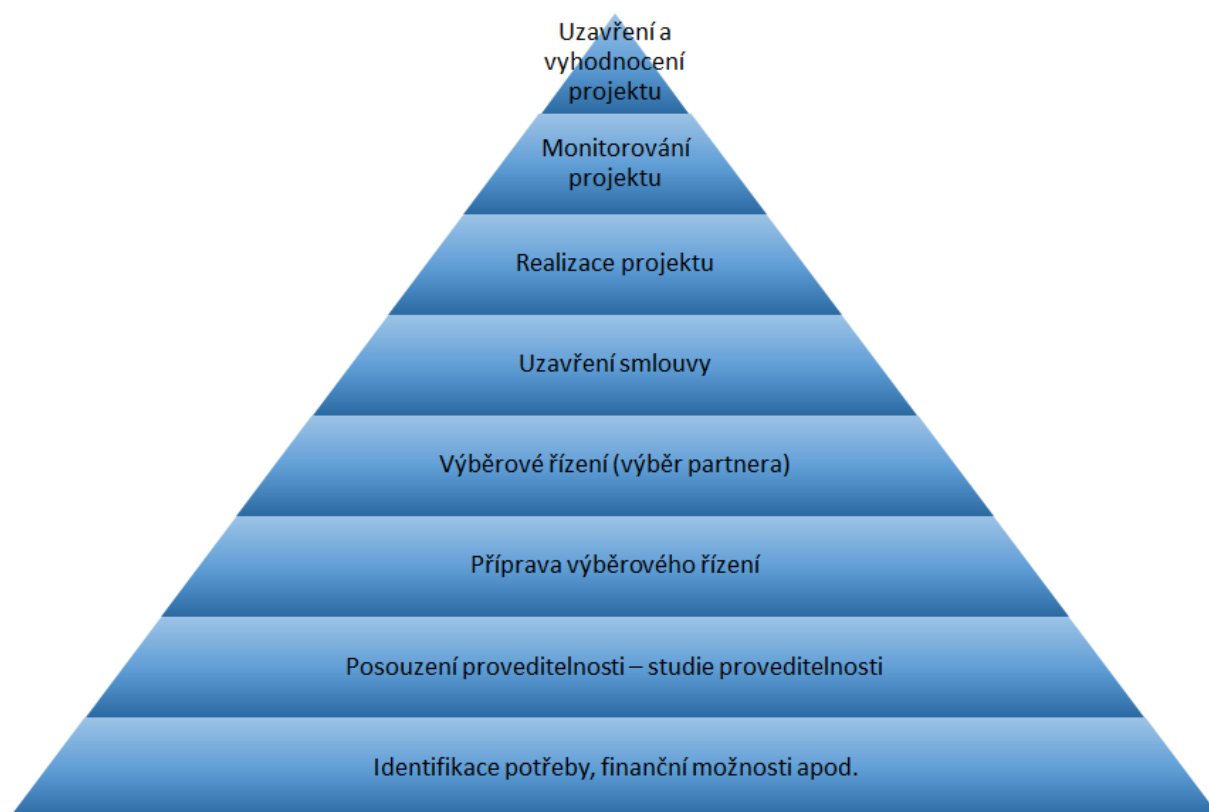
Partnerství veřejného a soukromého sektoru (z angl. Public Private Partnerships) se zaměřuje na nastavení dlouhodobého vztahu mezi veřejným a soukromým sektorem. Spolupráce obou stran vzniká za účelem využití zdrojů a schopností soukromého sektoru při zajištění veřejné infrastruktury nebo veřejných služeb. Jednotlivé varianty PPP, jsou-li odborně a úspěšně aplikovány, by měly zvýšit kvalitu i efektivnost veřejných služeb (vč. výkonu státní správy) a urychlit realizaci významných infrastrukturních projektů s pozitivním dopadem na rozvoj ekonomiky.

Typickými příklady realizace jsou projekty v následujících oborech:

- dopravní infrastruktura – dálnice, tunely, mosty, rychlodráhy,
- administrativní případně ubytovací kapacity – úřady, soudy, ubytovny, administrativní prostory, věznice,
- zdravotnictví – nemocnice,
- školství – univerzitní komplexy, studentské koleje, školy,
- obrana – výzbroj, speciální infrastruktura,
- utility – vodárenství.

Celý proces zahrnuje následující oblasti - projektování, povolování, výstavbu, financování a provoz (podrobněji viz obrázek 11). Klasický PPP model spočívá v tom, že stavbu realizuje soukromý subjekt, který ji po stanovenou dobu provozuje a od veřejného sektoru za to inkasuje příjmy. Po uplynutí smluvní doby stavbu předá zpět do rukou veřejného sektoru. Výhoda je, že kromě optimálního sdílení rizik umožňuje veřejnému sektoru více se věnovat těm oblastem, které považuje za svou doménu. Nechá soukromý sektor obstarat finance a umožní mu i přiměřenou míru zisku.

Obrázek 17: Prvky PPP

Zdroj: vlastní zpracování

Za základní typy PPP projektů se považují:

- DBB (z angl. Design - Bid - Build) – Navrhni, nabídni, postav. Soukromý partner na výzvu a zadání veřejného subjektu navrhne řešení projektu, nabídne jej zadavateli a poté vybuduje požadovanou infrastrukturu, která je od počátku ve vlastnictví zadavatele. Předpokládá se, že návrh, zhotovení a realizaci nemusí zajišťovat jediný subjekt, případná rizika nese ten, kdo je zodpovědný za danou fázi projektu (klasická veřejná zakázka).
- OM (z angl. Operation and Maintenance) – Správa a údržba. Správa a údržba je zajišťována privátním subjektem, zatímco vlastnictví je na straně veřejného subjektu.
- BOT (z angl. Build - Operate – Transfer) – Postav, provozuj, předej. Tento typ integruje zodpovědnost za přípravu, realizaci, správu a údržbu do jediného partnerského vztahu a ponechá ji tak na jednom subjektu.
- DBFO (z angl. Design – Build - Finance – Operate) – Navrhni, postav, financuj a provozuj. Jedná se o typický přenos odpovědnosti za návrh, projekt, realizaci, financování, správu a udržování na privátní sektor (jistý druh koncese). Smlouvy se běžně uzavírají na 25-30 let.

- BOO (z angl. Build – Own – Operate) – Postav, vlastní a provozuj. Správa a vlastnictví výstupu přechází na soukromého partnera (jakýsi druh privatizace).⁷⁶

Poznámka: Na základě usnesení vlády č. 61 ze dne 21. ledna 2019⁷⁷ byla ustanovena Rada vlády pro veřejné investování, která má za úkol schvalování významných strategických projektů, stejně jako vytváření pravidel pro efektivní veřejné investování. Cílem je, aby všechny činnosti v oblasti standardů, metodik, pravidel, legislativy a strategií dotčených ministerstev a regionálních investorů (obcí, měst a krajů) nebyly v konfliktu a směřovaly prostřednictvím efektivního a moderního systému řízení veřejného investování ke zvýšení finanční a socioekonomické efektivity veřejných výdajů. Na prvním jednání rady byly řešeny rovněž možnosti financování projektů prostřednictvím metody PPP.

Příkladem PPP projektu může být provozování vodohospodářské infrastruktury v rámci tzv. oddílného modelu provozování. V něm je provozování infrastruktury realizováno na základě uzavřené provozní smlouvy v souladu se zákonem č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích, v platném znění, kdy oddílné provozní společnosti jsou společnosti s majetkovou účastí jiných (převážně soukromých) subjektů než pouze vlastníka infrastruktury. Oddílný provozní model je brán jako spolupráce mezi vlastníkem infrastruktury a provozovatelem (zpravidla mezi veřejnoprávním vlastníkem jako např. obcí a soukromoprávním subjektem), kteří uzavřou provozní smlouvu o provozování vodovodu nebo kanalizace, na jejímž základě provozovatel užívá a provozuje vodovod nebo kanalizaci a poskytuje služby s tím spojené, které by jinak poskytoval vlastník. Provozovatel přebírá některá rizika, která podle výše uvedeného zákona nese primárně vlastník s tím, že pokud se riziko materializuje, nese provozovatel jeho důsledky (včetně finančních důsledků). Provozovatel hradí vlastníku infrastruktury nájemné za užívání infrastruktury. Vlastník umožní provozovateli brát užitky (zejména úplaty) od koncových uživatelů těchto služeb (odběratelů), tj. vodné a stočné (koncesní způsob provozování). V rámci oddílného modelu je však možný i způsob realizace, kdy vodné a stočné vybírá vlastník a tento platí provozovateli za služby (kvazikoncesní způsob provozování). V roce 2020 byl tímto způsobem

⁷⁶ Ostrížek, J. a kol. (2007). Public Private Partnership: příležitost a výzva. 1. vydání. C. H. BECK: Praha.. Dostupné on-line:

<https://books.google.cz/books?id=MtOTM8qVhYC&printsec=frontcover&hl=cs#v=onepage&q&f=false>

⁷⁷ Usnesení vlády č. 61 ze dne 21. ledna 2019 Návrh na zrušení Rady vlády pro stavebnictví a zřízení Rady vlády pro veřejné investování

např. hledán provozovatel vodohospodářské infrastruktury Vodohospodářské společnosti Olomouc a.s.⁷⁸

⁷⁸ <https://etendry.cz/detail/355833-PROVOZOVANI-VODOVODU-A-KANALIZACI-VODOHOSPODARSKE-SPOLECNOSTI-OLOMOUC-AS.html>

4.4 EPC/EC projekty

Metoda Energetické služby se zárukou (z angl. Energy Performance Contracting, také EPC) byla v České republice představena v roce 1992. Představuje velmi efektivní nástroj realizace úsporných opatření. Metodu EPC lze charakterizovat jako zaručení předpokládaného snížení spotřeby energie, které se projeví v úsporách provozních nákladů použitých na splácení původní investice.⁷⁹

Zvyšování energetické účinnosti při přeměnách a transportu energie je cílem jak všech energetiků, tak i uživatelů (spotřebitelů) energie. Většina energetických zařízení je však zastaralá a pracuje s velkými ztrátami energie. Modernizace výroben, přenosových cest a spotřebičů energie s sebou přináší nutné investice.

Jejich potřebnou výši má objektivně posoudit energetický audit (kontrola) energetického zařízení nebo systému, nebo energetický koncept, zpracovaný na energetické systémy měst a obcí. To je od roku 2001 povinností pro majitele a provozovatele energetických zařízení a systémů, a to podle zákona č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií, v platném znění.

Kde však vzít finanční prostředky na realizaci opatření snižujících ztráty energie, či jinak, zvyšující energetickou účinnost zařízení a systémů tak, jak ji doporučuje energetický audit nebo energetický koncept?

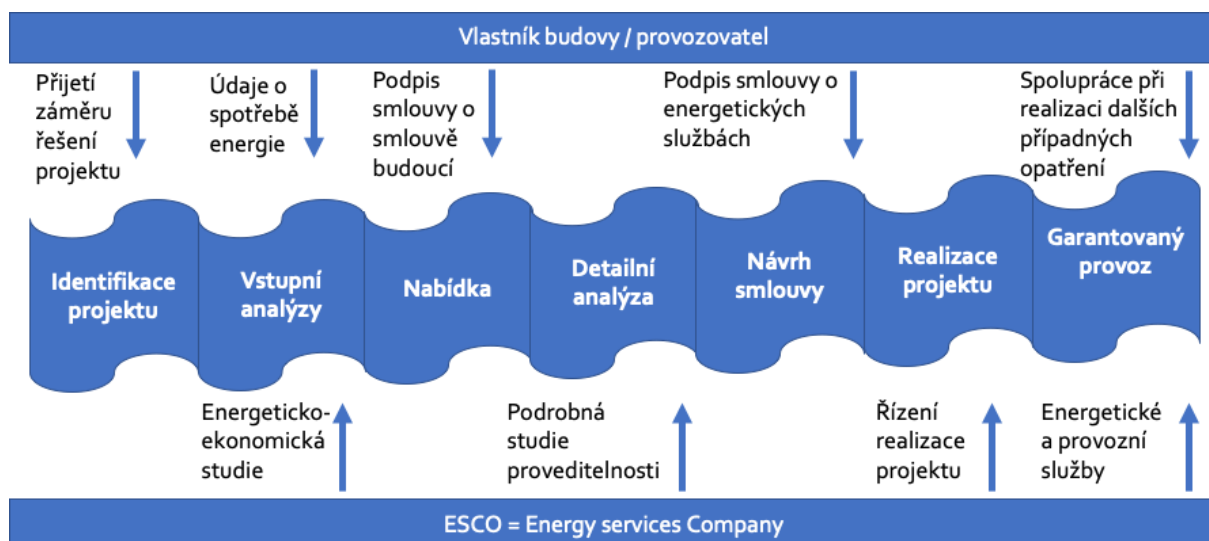
Kromě úvěru od banky, který je spojen se zadlužením obce, je možné energetický projekt financovat dvěma způsoby:

1. Metodou splácení vložených finančních prostředků úsporami energie, které vzniknou při snížení energetické náročnosti spotřebičů nebo systémů budov, škol, nemocnic atd. Finanční prostředky a energetické služby poskytují specializované společnosti. Služby zahrnují energetickou analýzu, návrh projektu, instalaci nového zařízení, údržbu a výcvik obsluhy. Na základě smlouvy splácí majitel zařízení společnosti vložené finance rozdílem mezi skutečnou platbou za energii před a po rekonstrukci či modernizaci zařízení. Tato metoda se nazývá metoda EPC (z angl. Energy Performance Contracting).
2. Metodou splácení vložených finančních prostředků platbami za dodávané teplo. Jde především o projekty modernizace systémů centrálního zásobování teplem (dále CZT) obcí a měst. Tyto projekty znamenají rekonstrukci kotlen, rozvodných tepelných sítí a domovních předávacích stanic. Společnost, poskytující tyto služby, vkládá své finanční prostředky do modernizovaných zařízení a získává je zpět platbami odběratelů za teplo, které jim účtuje podle

⁷⁹ <https://www.tzb-info.cz/epc-energy-performance-contracting>

kupní smlouvy. Protože jde o značné finanční prostředky, jsou tyto smlouvy uzavírány na dobu 15 nebo 20 let. Majitel CZT se po tuto dobu nemusí o svůj systém starat, není zadlužen, nemusí ručit svým majetkem. Peníze, které by jinak musel do CZT vložit, může obec či město investovat jinde. Tato metoda se nazývá metodou EC (z angl. Energy Contracting).⁸⁰

Obrázek 18: Proces řešení projektu metodou EPC

Zdroj: <https://www.tzb-info.cz/epc-energy-performance-contracting>, vlastní zpracování

V případě zájmu je k dispozici na webových stránkách Ministerstva průmyslu a obchodu vzorová smlouva o poskytování energetických služeb se zaručeným výsledkem pro veřejné zadavatele, které mohou zástupci měst a obcí využít.⁸¹

Mezi výhody uvedených aktivit lze zařadit:

- dosažení úspor energie (25 – 50 %) bez nutností vstupních investic,
- náklady se splácí ze vzniklých úspor,
- jeden dodavatel pro všechny stadia projektu,
- dodavatel ručí vždy za celkový výsledek,
- dodavatel dostane zapláceno jen tehdy, přinese-li projekt úspory energie v dohodnuté výši,
- doba splácení dodávky 4 – 10 let,
- snížení provozních nákladů.

⁸⁰ <https://www.tzb-info.cz/823-srovnani-metod-financovani-energetickych-projektu-ec-a-epc>

⁸¹ <https://www.mpo.cz/cz/energetika/energeticka-ucinnost/energeticke-sluzby/energeticke-sluzby-se-zarukou---energy-performance-contracting-epc--105425/>

Mezi nevýhody uvedených aktivit lze zařadit:

- projekt musí být pečlivě připraven před vyhlášením výběrového řízení,
- je potřebná odborná technická pomoc v průběhu výběrového řízení,
- nelze řešit malé projekty,
- pro každou podstatnou změnu je nutné provést přepočet výchozí úrovně spotřeby,
- může být problém přilákat investora, pokud je projekt malý.

Příkladem dobré praxe mohou být úsporná opatření v základních a mateřských školách města Písek. Náklady na energie stály školy více jak 55 % provozního příspěvku od města. Aby školám a školkám zbývalo více finančních prostředků na jejich vlastní rozvoj, předložil odbor školství a kultury materiál radě města, jak uspořít náklady na energie ve školských objektech, a to bez výrazné zátěže městského rozpočtu, prostřednictvím metody EPC.

Výběrovým řízením byl hledán dodavatel/dodavatelé, kteří by investovali do městského majetku – v tomto případě do vybraných školských objektů. Tyto investice ve výši řádově 15 mil. Kč měly ušetřit na energiích každoročně cca 3 mil. Kč. Na samotnou organizaci, přípravu a vyhodnocení veřejné zakázky byla v roce 2013 najata externí společnost na základě uzavřené dlouholeté smlouvy. Následně byla realizována opatření vedoucí k úspoře energie rovněž v historické budově radnice, Sladovny, zimního stadionu, kulturního domu, kina Portyč, Divadla Fráni Šrámka i městského úřadu v Budovcově ulici. Opatření se týkala např. rekonstrukce předávacích stanic, výměny zdroje tepla, systému individuální regulace vytápění, celkové modernizace systému měření a regulace a energetického managementu po celou dobu projektu. Garantovaná úspora financí za energie na uvedených objektech v majetku města byla při zahájení projektu vyčíslena na zhruba 42 mil. Kč za deset let.

Poznámka: Město zároveň spustilo Energetický portál⁸², na kterém je široká i odborná veřejnost informována o spotřebě a nákladech příslušné stavby průběžně každý den.

⁸² <http://portal-pisek.enesa.cz/day>

4.5 Sdílené veřejné zakázky/sdílené nakupování

Některá města či kraje v České republice se rozhodla založit organizace ve svém 100% vlastnictví za účelem centralizovaného zadávání veřejných zakázek pro dané město či kraj a pro příspěvkové organizace zřizované krajem či městem, případně pro další právnické osoby zřizované nebo ovládané krajem nebo městem. Cílem je úspora prostředků a efektivní nakládání s veřejnými prostředky a koncentrace znalostí a odborné podpory při výběru dodavatelů.

Mezi výhody uvedených aktivit patří:

- koncentrace know how v oblasti zadávání veřejných zakázek do jedné instituce,
- centralizované zadávání,
- nižší vysoutěžené náklady,
- tvorba plánů práce na daný rok,
- dohled nad plněním zakázek,
- sjednocení smluvních vztahů a postupů napříč organizacemi města či kraje.

Mezi nevýhody uvedených aktivit lze zařadit:

- nutnost schvalování práce dané organizace zřizovatelem,
- nutnost plánování nákupů na další rok ve všech organizacích,
- vhodné spíše pro větší města či mikroregiony.

Jako příklad dobré praxe lze zmínit společnost CEJIZA, s.r.o., vlastněnou ze 100 % Jihomoravským krajem, společnost Centrální nákup, příspěvková organizace Plzeňského kraje nebo Operátora ICT, a.s., zřízeného hlavním městem Prahou (Magistrátem hlavního města Prahy).

5.

Zapojení dluhového financování

5.1 Revolvingový fond

Jedná se o krátkodobý bankovní úvěr, který se automaticky obnovuje, aniž by klient musel opakovaně úvěr sjednávat. Funguje na principu automatického obnovování bez nutnosti opětovného sjednávání (obdobně jako kontokorent). Uzavírá se zpravidla na dobu jednoho roku a může být čerpán v libovolné měně. Schválením revolvingového úvěru získává město či obec stálou finanční rezervu, kterou může libovolně čerpat až do výše smluvené částky. Pokud město či obec ze svého revolvingového úvěru nečerpá žádné peníze, neplatí ani žádné splátky. Město nebo obec splácí úvěr postupně a může ho opakovaně čerpat až do výše schváleného úvěrového rámce. Lze jej využít pro případ neočekávaných výdajů, financování pohledávek apod.

Je vhodný k financování provozních potřeb nebo ke splátkám krátkodobých pohledávek. Mezi výhody lze zařadit:

- nízký úrok,
- nízká administrativní náročnost,
- krátkodobost,
- nízké riziko,
- není nutné si půjčovat finanční prostředky opakovaně,
- úvěr lze zároveň čerpat a splácet.

Mezi nevýhody lze zařadit:

- lze čerpat obvykle nižší částky,
- při jeho sjednávání musí klient bance či nebankovní společnosti sdělit účel půjčky (bezúčelový revolvingový úvěr poskytován není),
- vysoké poplatky v případě prodlení,
- vyšší minimální splátky.

Města a obce jej využívají např. pro předfinancování dotačních projektů.⁸³

⁸³ Strategický plán rozvoje Smart Regionu Jihočeského kraje pro období 2019-2023 (2019). Dostupné on-line: https://www.kraj-jihocesky.cz/sites/default/files/inline-files/SRJK_04_11_2019.pdf

5.2 Směnečný program

Jedná se o program emise vlastních směnek (směnečný program), jenž představuje jednoduchý, pružný a levný způsob financování. Jedná se o levnější a pružnější alternativu klasických bankovních úvěrů. Naopak pro investory tento produkt představuje zajímavou příležitost zhodnocení krátkých finančních prostředků oproti jejich deponování na účtech v bankách. Financování probíhá v zásadě tak, že město či obec na místo úvěrové smlouvy podepisuje smlouvu o zajištění směnečného programu, ve které si rámcově stanovuje předpokládaný objem požadovaných prostředků, velikost a dobu splatnosti jednotlivých tranší směnek a sazbu financování. V momentě potřeby financování se financuje prostřednictvím tzv. směnečných tranší, tj. vydáním jedné nebo více vlastních směnek se stejnou splatností ke stejnému datu. Banka jako organizátor programu zmíněné směnky odkupuje, umísťuje mezi investory a k datu emise převede na účet města či obce (emitenta) výnos z prodeje tranše. Program emise vlastních směnek dokáže nejen zlevnit finanční zdroje města či obce, ale umožňuje mu velmi promptně reagovat na jeho aktuální potřeby v dostatečném objemu prostředků, a proto se může stát ideálním nástrojem pro financování jak grantových schémat, tak i individuálních projektů krajů a měst České republiky.⁸⁴ Výběr poskytovatele směnečného programu probíhá prostřednictvím výběrového řízení.

Města či obce mohou směnečný program využít např. na financování investic, které by nemohly plně hradit ze svých vlastních prostředků nebo ke spolufinancování dotačních projektů.

Tento program využívají v převážné většině hlavně velká města jako statutární města Brno, Liberec, Ostrava.

⁸⁴ <https://archiv.ihned.cz/c1-14793610-zepete-se-jak>

5.3 Účelový úvěr

Princip finanční operace spočívá v odkoupení pohledávky (např. finanční institucí) za veřejnou instituci. Dodavatel služby (chytrého řešení) je vyplacen ve výši pohledávky ze strany finanční instituce. Současným věřitelem se stává finanční instituce a musí být podepsáno s veřejnou institucí uznání dluhu a nastavení splátkového kalendáře.

Úvěr lze využít např. na modernizaci majetku, infrastrukturu, projekty spojené se zlepšením životního prostředí apod. Čerpat lze jednorázově, postupnými splátkami, případně lze s bankou nastavit i splátkový kalendář.

Příkladem může být Rozvojová banka Rady Evropy (z angl. Council of European Development Bank, CEB).⁸⁵ Jedná se o mnohostrannou rozvojovou banku s výhradně sociálním mandátem, která poskytuje financování a odborné znalosti pro projekty s velkým sociálním dopadem v členských státech a aktivně podporuje sociální soudržnost a posiluje sociální integraci v Evropě. Hlavní činnost spočívá v poskytování úvěrů v kterémkoli z členských států na částečné financování ekonomicky a sociálně životaschopných projektů, které podporují sociální soudržnost. Účelem je financování následujících oblastí životních podmínek - uprchlíci a migranti, sociální bydlení, životní podmínky, přírodní katastrofy, životní prostředí, kulturní dědictví, zdraví, vzdělávání a veřejná správa.

⁸⁵ <https://coebank.org/>

5.4 Leasing

Leasing doplňuje zdroje využitelné městy a obcemi k pořízení hmotného a nehmotného majetku. Výhodou pořízení leasingu je rychlost jeho pořízení a pružný splátkový kalendář. Leasing zároveň přenáší některá rizika investice (např. nejistoty, zda projekt splní veškerá očekávání, rizika provozuschopnosti pořizovaného předmětu, inflační rizika či rizika poklesu zůstatkové a tržní hodnoty předmětu leasingu) na soukromou sféru. Municipality může při leasingu využít doprovodné služby, které racionalizují investici a často ji i zlevňují. Promítáním zkrácených odpisů do výše splátek nájemného přenáší leasingová společnost na municipality i dílčí daňovou výhodu, kterou leasing disponuje. Uplatněním pořizovacích množstevních slev při leasingu pro municipality, aplikací nižší rizikové marže a využíváním levnějších refinančních zdrojů, jejichž dostupnost se může při leasingu pro obce a města rozšiřovat, lze docílit do jisté míry i cenové srovnatelnosti leasingového navýšení např. s cenou běžného úvěru.

Při sjednávání podmínek leasingové smlouvy, ale i v průběhu leasingové operace, lze přizpůsobit splátkový kalendář aktuální situaci v příjmové stránce příslušného rozpočtu obce. Leasingové splátky je možné nejen přesunout do dalších období v případě deficitu, ale i zvýšit v případě mimořádných příjmů v příslušném rozpočtovém období. Leasing nabízí řešení pro investice, jejichž výška vylučuje úhradu z běžného rozpočtu. Municipality jím zvyšují objem zdrojů reálně dostupných pro jejich investiční záměry.⁸⁶

⁸⁶ <https://archiv.ihned.cz/c1-835711-leasing-je-vhodny-pro-porizeni-investic-mest-okresu-a-obci>

6. Dotační programy - národní a evropské

V České republice, stejně tak jako v dalších zemích Evropské unie, existuje celá řada dotačních programů, které umožňují využít inovativní řešení. Jeden webový portál, na kterém by se nacházely všechny dotační tituly (myšleno národní dotační tituly, operační programy a evropské programy) dosud v České republice neexistuje.

6.1 Národní dotační tituly

Ministerstvo pro místní rozvoj zpracovalo a následně vláda dne 4. listopadu 2019 schválila text Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+⁸⁷. V rámci specifického cíle 6.1: Posilovat koordinaci strategického a územního plánování je jako jedno z typových opatření (typové opatření 53) uvedeno: „Zpřehlednit systém národních dotačních titulů“. Zde je uvedeno, že informace o národních dotačních titulech jsou v současné době často nepřehledné, používají odlišnou terminologii a nejsou spravovány v centrální databázi. Mezi jednotlivými dotačními tituly navíc stále existují překryvy. U relevantních dotačních titulů je rovněž vhodné zohlednit odlišné potřeby jednotlivých typů území. Cílem je přehledný a jednoduchý systém informující o národních dotačních titulech, které v relevantních případech zohledňují územní dimenzi.

Souběžně s tímto materiálem byla předložena Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky novela zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), v platném znění, a další související zákony (sněmovní tisk 567⁸⁸). **Navrhuje se mj. aktualizovat § 12 současného zákona takto:**

(1) Programem se rozumí soubor věcných, časových a finančních podmínek pro konkrétní činnosti směřující k dosažení stanoveného cíle; program může být realizován prostřednictvím

a) dotací nebo návratných finančních výpomocí,

b) výdajů na pořízení nebo technické zhodnocení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku podle právních předpisů upravujících účetnictví, s výjimkou drobného hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku podle právních předpisů upravujících účetnictví v případě, že se nejedná o dotace nebo návratné finanční výpomoci podle písmene a), nebo

c) dalších souvisejících neinvestičních výdajů na základě rozhodnutí správce kapitoly.

(2) Programy se mohou skládat z a) dotační investiční akce,

b) dotační neinvestiční akce, nebo c) výdajové investiční akce.

⁸⁷ <https://www.databaze-strategie.cz/cz/mmr/strategie/strategie-regionalniho-rozvoje-cr-2021?typ=o>

⁸⁸ <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=8&t=567>

(3) Dokumentace programu obsahuje

- a) identifikační údaje programu, jeho případné členění na podprogramy a harmonogram jeho přípravy a realizace,
- b) bilanci potřeb a zdrojů financování programu a jeho jednotlivých podprogramů a
- c) specifikaci cílů programu a podprogramu spolu s jejich technicko-ekonomickým zdůvodněním a kritéria vyhodnocení efektivnosti vynaložených peněžních prostředků.

(4) Dokumentace programu nemusí být vypracována, obsahuje-li program výhradně dotační neinvestiční akce.

Aktuálně tak při hledání vhodných národních dotačních titulů slouží portál Ministerstva financí <https://isprofin.mfcr.cz/rispf>, který Ministerstvo financí vyvíjí od roku 2016 a je k dispozici všem poskytovatelům dotací (myšleno ministerstvům a dalším ústředním orgánům státní správy). Jeho správcem je odbor 11 – Státní rozpočet, přičemž jednotlivé výzvy jsou metodicky řízeny poskytovateli dotace. Vychází z konceptu jednotného, komplexního a digitalizovaného řešení problematiky národních dotací (od sběru žádostí přes administraci a sledování akcí až po jejich vyhodnocení). Umožňuje žadatelům podávat žádosti o dotace elektronicky, snižuje administrativní náročnost a zachovává auditní stopu. V případě podpořených projektů může portál sloužit i jako zdroj dat pro EDS/SMVS a současně je plánován jako klíčový zdroj dat pro zjednodušenou evidenci neinvestičních dotací (poslední novela zákona č. 218/2000 Sb.). Aktuálně systém využívají pouze některá ministerstva.

V České republice, v souladu se zákonem č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje), v platném znění, existuje Informační systém výzkumu, vývoje a inovací⁸⁹. Jedná se o informační systém veřejné správy zajišťující shromažďování, zpracování, poskytování a využívání údajů o výzkumu, vývoji a inovacích podporovaných z veřejných prostředků a dalších údajů za podmínek stanovených zmíněným zákonem. Má čtyři vzájemně provázané části. Jednou z nich je centrální evidence aktivit výzkumu, vývoje a inovací, rejstřík informací o výsledcích a evidence veřejných soutěží ve výzkumu, vývoji a inovacích. V rámci aktivit výzkumu, vývoje a inovací nebo veřejných soutěží lze nalézt jak programy výzkumu, vývoje a inovací financovaných z veřejných prostředků

⁸⁹ <https://www.rvvi.cz/ves?s=probihajici-souteze>

České republiky, tak vyhlášené výzvy k předkládání projektů. Základní přehled programů je uveden v následující tabulce:

Tabulka 3: Základní přehled programů výzkumu v České republice

Název poskytovatele	Název dotačního programu	Webové stránky
Ministerstvo obrany (MO)	Rozvoj ozbrojených sil České republiky 2015 - 2022	https://vyzkum.army.cz/sites/vyzkum.army.cz/files/dokumenty/zakladni-stranka/program_020_0.pdf
Ministerstvo vnitra (MV)	Program bezpečnostního výzkumu České republiky 2015–2020	https://www.mvcr.cz/clanek/program-bv-iii-1-vs-program-bezpecnostniho-vyzkumu-ceske-republiky-2015-2020.aspx
	Program bezpečnostního výzkumu pro potřeby státu 2016–2021	https://www.mvcr.cz/vyzkum/clanek/program-bezpecnostniho-vyzkumu-pro-potreby-statuv-letech-2016-2021.aspx
Ministerstvo životního prostředí	Program Prostředí pro život 2020 - 2026	https://www.tacr.cz/program/program-prostredi-pro-zivot/
Grantová agentura ČR	Standardní grantové projekty 1993 -	https://gacr.cz/zakladni-informace/
	Mezinárodní (bilaterální) projekty 1994 -	https://gacr.cz/zakladni-informace/
	Juniorské granty 2014 -	https://gacr.cz/zakladni-informace/
	Mezinárodní - LA granty 2014 -	https://gacr.cz/zakladni-informace/
	Projekty na podporu mezinárodní spolupráce pro získávání ERC grantů 2017 -	https://gacr.cz/zakladni-informace/
	Skupina grantových projektů excelence v základním výzkumu EXPRO 2018 -	https://gacr.cz/zakladni-informace/
Technologická agentura ČR	Program aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací GAMA 2 2020 - 2022	https://www.tacr.cz/program/program-gama-2/
	Program podpory spolupráce v aplikovaném výzkumu	https://www.tacr.cz/program/program-delta-2/

	a experimentálním vývoji prostřednictvím společných projektů technologických a inovačních agentur DELTA 2 2020 - 2025	
	Program veřejných zakázek v aplikovaném výzkumu a inovacích pro potřeby státní správy BETA2 2017 - 2021	https://www.tacr.cz/programy-a-souteze/b2/
	Program na podporu aplikovaného výzkumu ZÉTA 2017 - 2025	https://www.tacr.cz/program/program-zeta/
	Program na podporu aplikovaného společenskovedního a humanitního výzkumu, experimentálního vývoje a inovací ÉTA 2018 - 2023	https://www.tacr.cz/program/program-eta/
	Program na podporu aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací THÉTA 2018 - 2025	https://www.tacr.cz/program/program-theta/
	Program na podporu aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací KAPPA 2019 - 2024	https://www.tacr.cz/program/program-kappa/
	Národní centra kompetence 2018 - 2026	https://www.tacr.cz/program/program-narodni-centra-kompetence/
Ministerstvo průmyslu a obchodu	Program aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje „TRIO“ 2016 - 2022	https://www.mpo.cz/cz/podnikani/podpora-vyzkumu-a-vyvoje/
	Program průmyslového výzkumu a vývoje TREND 2020 - 2027	https://www.tacr.cz/program/program-trend/
Ministerstvo dopravy	Program Doprava 2020+ 2020 - 2026	https://www.tacr.cz/program/program-doprava-2020/
	Národní program udržitelnosti I 2013 - 2020	http://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/npu-i-lo-1

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	Národní program udržitelnosti II 2016 - 2020	https://www.h2020.cz/files/daniel/Narodni-program-udrzitelnosti-II.pdf
	INTER_EXCELLENCE 2016 - 2024	http://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/inter-excellence
Ministerstvo zemědělství, Národní agentura pro zemědělský výzkum	Program aplikovaného výzkumu MZe na období 2017-2025, ZEMĚ	http://eagri.cz/public/web/mze/poradenstvi-a-vyzkum/vyzkum-a-vyvoj/narodni-agentura-pro-zemedelsky-vyzkum/program-zeme-1/
Ministerstvo kultury	Program na podporu aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje národní a kulturní identity na léta 2016-2022 - NAKI II	https://www.mkcr.cz/program-na-podporu-aplikovaneho-vyzkumu-a-vyvoje-narodni-a-kulturni-identity-na-leta-2016-az-2022-naki-ii-857.html
Ministerstvo zdravotnictví, Agentura pro zdravotnický výzkum	Program na podporu zdravotnického aplikovaného výzkumu na léta 2020 - 2026	http://www.mzcr.cz/Odbornik/dokumenty/program-na-podporu-zdravotnickeho-aplikovaneho-vyzkumu-na-leta-2020-2026kod-_16931_993_3.html

Zdroj: vlastní zpracování

Ostatní dotační programy/výzvy je nutné dohledávat na webových stránkách jednotlivých poskytovatelů dotace, případně na webových stránkách krajských úřadů

6.2 Operační programy

Většina měst a obcí v dnešní době využívá dotací Evropské unie, které jsou poskytovány prostřednictvím operačních programů. V programovém období 2014-2020 je k dispozici celkem 10 operačních programů, přičemž z Evropských strukturálních a investičních fondů je pro Českou republiku vyčleněno téměř 24 mld. eur.

Tabulka 4: Přehled Operačních programů v České republice

Název OP	Řídící orgán	Kontakt/ informační linka	Webové stránky
Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost	Ministerstvo průmyslu a obchodu	800 800 777	www.agentura-api.org www.mpo.cz
Operační program Výzkum, vývoj a inovace	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	---	opvvv.msmt.cz
Operační program Zaměstnanost	Ministerstvo práce a sociálních věcí	---	www.esfcr.cz
Operační program Doprava	Ministerstvo dopravy	---	www.mdcr.cz
Operační program Životní prostředí	Ministerstvo životního prostředí	800 260 500	www.opzp.cz
Integrovaný regionální operační program	Ministerstvo pro místní rozvoj	---	www.irop.mmr.cz
Operační program Praha - pól růstu ČR	Magistrát hlavního města Prahy	236 00 2552	www.penizeproprahu.cz
Operační program Technická pomoc	Ministerstvo pro místní rozvoj	---	www.dotaceEU.cz/OP TP
Operační program Rybářství 2014-2020	Ministerstvo zemědělství	---	www.eagri.cz
Program rozvoje venkova	Ministerstvo zemědělství	---	www.eagri.cz

Zdroj: <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/2014-2020/operacni-programy>

Všechny programy, které byly Evropskou komisí schváleny k financování z Evropského sociálního fondu, Evropského fondu regionálního rozvoje a Fondu soudržnosti, jsou veřejně dostupné na webových stránkách Evropské komise⁹⁰.

V České republice lze dále čerpat finanční prostředky z programů tzv. přeshraniční spolupráce, které jsou určeny pro sousedící regiony v České republice a v jiném členském státu. V programovém období 2014-2020 je na tyto programy vyčleněna částka ve výši 18,2 mld. Kč a žadatelé tak mohou získat finanční podporu na realizaci nejrůznějších projektů. Mezi podporované aktivity patří výstavba a rozvoj hraniční infrastruktury, rozvoj cyklistických stezek, cyklotras, turistických a lyžařských stezek, spolupráce v oblasti vzdělávání, mezilidských vztahů, společenských, kulturních a volnočasových aktivit apod. Přehled těchto programů je uveden v následující tabulce:

Tabulka 5: Přehled programů přeshraniční spolupráce

Název OP	Řídící orgán/Národní orgán	Kontakt	Webové stránky
Interreg V-A Česká republika Polsko	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR	224 862 323	www.cz-pl.eu
Interreg V-A Slovenská republika - Česká republika	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR/ Ministerstvo pro místní rozvoj	224 862 237 (v ČR)	https://www.sk-cz.eu/sk/
Interreg V-A Rakousko - Česká republika	Úřad Spolkové vlády Dolní Rakousko/ Ministerstvo pro místní rozvoj ČR	224 862 310 (ČR)	https://www.at-cz.eu/cz
Program přeshraniční spolupráce Česká republika - Svobodný stát Bavorsko	Bavorské státní ministerstvo pro ekonomiku, regionální rozvoj a energii	224 862 273	www.by-cz.eu
Program spolupráce Svobodný stát Sasko - Česká republika	Saské státní ministerstvo životního prostředí a zemědělství	224 862 284	https://www.sn-cz2020.eu/cz/index.jsp

Zdroj: <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/2014-2020/operacni-programy>

⁹⁰ https://ec.europa.eu/regional_policy/cs/atlas/programmes?countryCode=ALL

Aktuálně rovněž připravují vybraná ministerstva společně s Ministerstvem pro místní rozvoj nové operační programy a Dohodu o partnerství pro nové programové období 2021-2027. Vizí České republiky by pro uvedené programovém období mělo být Česko, které je soudržnou společností 21. století, tedy s ekonomikou konkurenceschopnou jak v evropském, tak globálním kontextu, která zajišťuje vysokou kvalitu života obyvatel, minimalizuje ekonomické a sociální nerovnosti, respektuje přírodní a územní limity a úspěšně se adaptuje na globální změny. K naplnění zmíněné vize má přispět celkem 7 operačních programů, které jsou uvedeny v následující tabulce:

Tabulka 6: Přehled připravovaných operačních programů pro programové období 2021-2027

Název	Budoucí řídicí orgán
OP Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost	Ministerstvo průmyslu a obchodu
OP Jan Amos Komenský	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
OP Zaměstnanost plus (MPSV, cíl politiky 4)	Ministerstvo práce a sociálních věcí
OP Doprava	Ministerstvo dopravy
OP Životní prostředí	Ministerstvo životního prostředí
Integrovaný regionální OP	Ministerstvo pro místní rozvoj
OP Technická pomoc	Ministerstvo pro místní rozvoj
OP Rybářství	Ministerstvo zemědělství

Zdroj: <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020/s>

Poznámka: Co se týče programů přeshraniční spolupráce, tak se očekává, že tyto programy by měly pokračovat obdobně jako v programovém období 2014-2020. Uvedené názvy operačních programu se ještě mohou měnit.

Uvedené programy by společně s Dohodou o partnerství měly být předloženy vládě v průběhu března 2020 k projednání a ke schválení.

6.3 Evropské programy

Na evropské úrovni existuje celá řada programů, které umožňují financovat celou paletu aktivit. Jedná se však o daleko větší konkurenční prostředí, než které je v České republice, a žadatelé z České republiky ho dosud dostatečně nevyužívají. V následující tabulce jsou uvedeny některé z nich:

Tabulka 7: Základní přehled programů Evropské unie v programovém období 2014-2020

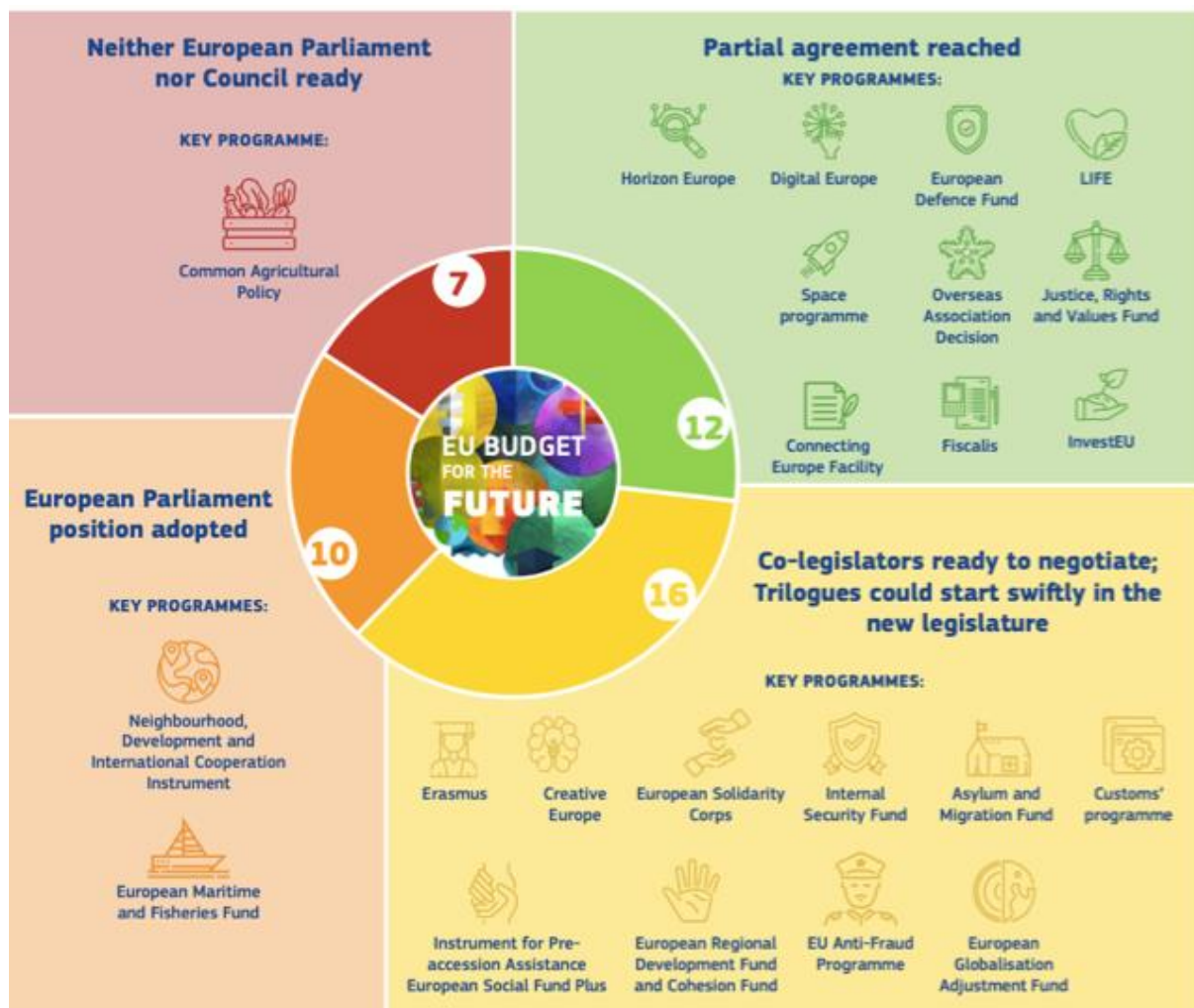
Název poskytovatele	Název programu (zaměření)	Webové stránky
Evropská unie	Horizont 2020 (program zaměřený na vynikající vědu, vedoucí postavení evropského průmyslu, společenské výzvy a další)	https://www.h2020.cz/cs
	Cosme (program je určen zejména pro malé a střední podniky za účelem zvýšení jejich konkurenceschopnosti a zaměstnanosti v členských státech Unie)	https://ec.europa.eu/growth/access-to-finance/cosme-financial-instruments_en
	Life (program ochrany přírody a krajiny, životního prostředí a klimatu v celé Evropské unii)	https://www.program-life.cz
	Interreg Central Europe (program zvyšuje kapacity pro regionální rozvoj v oblasti inovací, snižování oxidu uhličitého, ochrany přírodních a kulturních zdrojů, jakož i dopravy a mobility)	https://www.interreg-central.eu/Content.Node/home.html
	Interreg Danube (program se zaměřuje na inovativně a sociálně zodpovědný, environmentálně a kulturně zodpovědný, lépe propojený a dobře řízený Dunajský region)	http://www.interreg-danube.eu/
	Interreg Europe (program vytváří prostředí a příležitosti pro sdílení řešení a usiluje o to, aby vládní investice, inovace a implementace vedly k integrovanému a udržitelnému dopadu na lidi a místo)	https://www.interregeurope.eu/
	Urbact III (program se zaměřuje na posílení kvality strategického řízení, podporuje výměnu	https://urbact.eu/files/urbact-iii-programme-manual

	zkušeností mezi evropskými městy a dále uplatnění a šíření znalostí ve všech oblastech spojených s udržitelným rozvojem měst)	
	INTERACT III (program je zaměřen na identifikaci, popis a rozšíření přístupů vedoucích ke správnému řízení programů Evropské územní spolupráce)	www.interact.eu
	ESPON 2020 (programu se zaměřuje na podporu evropského územního rozměru v rozvoji a spolupráci poskytováním důkazů, předávání znalostí a učení se politikám veřejným orgánům a dalším aktérům na všech úrovních)	www.espon.eu
	CEF 2014 - 2020 (Connecting Europe Facility) (program podporuje rozvoj vysoce výkonných, udržitelných a účinně propojených transevropských sítí v oblasti dopravy, energetiky a digitálních služeb)	https://ec.europa.eu/inea/en/connecting-europe-facility
Evropská investiční banka	EEEF (European Energy Efficiency Fund) (program podporuje cíle Evropské unie na podporu udržitelného trhu s energií a ochrany klimatu)	https://www.eeef.eu/home.html
	PF4EE (Private Finance for Energy Efficiency) (nástroj se zaměřuje na projekty, které podporují provádění národních akčních plánů energetické účinnosti nebo jiných programů energetické účinnosti členských států EU)	https://www.eib.org/en/products/blending/pf4ee/index.htm
International Visegrad Fund	Visegrad Fund (program podporuje regionální spolupráci ve Visegrádském regionu, jakož i mezi regionem Visegrádským regionem a dalšími zeměmi, zejména v regionech západního Balkánu a Východního partnerství)	https://www.visegradfund.org/
Finanční prostředky od Islandu, Lichtenštejnska a Norska	Fondy EHP a Norska (fondy zaměřené na snižování ekonomických a sociálních rozdílů v Evropském hospodářském prostoru a k posilování spolupráce s patnácti evropskými státy)	https://www.eeagrants.cz

Zdroj: vlastní zpracování

Aktuálně se již připravují nové programy na úrovni Evropské unie. Dne 13. června 2019 byl uveřejněn materiál Evropské unie s názvem Factsheet: EU budget for the future - Roadmap to an agreement se současnou situací sektorových legislativních návrhů.

Obrázek 19: Současná situace sektorových legislativních návrhů

Zdroj: https://ec.europa.eu/commission/eu-budget-2021-2027-commission-calls-leaders-set-out-roadmap-towards-autumn-agreement_en

Vzhledem k tomu, že se stále vyjednává Víceletý finanční rámec na období 2021 - 2027, může dojít při jeho schvalování ke změnám.

7.

Další možnosti financování

7.1 Nadace

Dle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění, zakládá zakladatel nadaci k trvalé službě společensky nebo hospodářsky užitečnému účelu. Účel nadace může být veřejně prospěšný, spočívá-li v podpoře obecného blaha, i dobročinný, spočívá-li v podpoře určitého okruhu osob určených jednotlivě či jinak. Nadace může podnikat, pokud podnikání představuje pouhou vedlejší činnost a výtěžky podnikání slouží jen k podpoře jejího účelu (a pokud to nezakázal zakladatel ve zřizovací listině).

Jako příklad lze uvést nadaci Experientia⁹¹, která podporuje mladé vědce a vědkyně z oboru organické, bioorganické a medicínální chemie na zahraničních stážích i v České republice díky vědeckým start-up grantům. Nadace byla založena v roce 2013 manželi Hanou a Dalimilem Dvořákovými a prostředky jsou do ní vkládány z licenčních poplatků za antivirové látky vyvinuté v Ústavu organické chemie a biochemie Akademie věd České republiky, v. v. i. Dle informací z webových stránek nadace bylo dosud podpořeno celkem 13 mladých stipendistek a stipendistů na odborných stážích v zahraničí. V roce 2019 udělila první ze start-up grantů, kterým chtějí mladé vědce a vědkyně motivovat k založení vlastní výzkumné skupiny v České republice. V následujících 20 letech by do nadace mělo být vloženo až 200 mil. Kč.

⁹¹ <https://www.experientia.cz/o-nadaci/>

7.2 Sponzorství

Sponzoring (sponzorování) je podpora převážně neziskové akce, osoby nebo organizace formou finančního příspěvku, případně nefinanční podpory. Sponzorství v současnosti velký důraz na marketingový přínos pro sponzora, především pokud jde o jeho zviditelnění. Proto jde často o investování finančních či jiných prostředků do činností, jejichž potenciál lze podnikatelsky využít.⁹²

Jako příklad dobré praxe lze ukázat Sdružení na podporu talentované mládeže České republiky, které bylo založeno v roce 2002. Cílem sdružení je podpora talentované mládeže České republiky. Tento cíl je naplňován především podporou Středoškolské odborné činnosti (dále SOČ). Jedná se o podporu při pořádání krajských kol SOČ a celostátní přehlídky SOČ, podporu při účasti talentovaných středoškoláků na mezinárodních soutěžích, zabezpečení účasti talentovaných středoškoláků na dalších mezinárodních soutěžích, které dosud nebyly obsazovány, pořádání a ekonomické zabezpečení seminářů a akcí pro autory – středoškoláky, vedoucí prací a konzultanty a podporu dalších akcí pro talentovanou středoškolskou mládež. Kromě partnerů z řad firem je partnerem i Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Nad Sdružením převzali záštitu Ministerstvo průmyslu a obchodu, hejtman a náměstek Jihomoravského kraje a další.

⁹² <https://cs.wikipedia.org/wiki/Sponzor>

Seznam zkratk

AI	Umělá inteligence (z angl. Artificial Intelligence)
CZT	Centrální zásobování teplem
DHH	Daň z hazardních her
DPFO	Daň z příjmu fyzických osob
DPH	Daň z přidané hodnoty
DPPO	Daň z příjmu právnických osob
EPC	Metoda Energetické služby se zárukou (z angl. Energy Performance Contracting)
EC	(z angl. Energy Contracting)
ISVZ	Informačním systému o veřejných zakázkách
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (z angl. Organisation for Economic Co-operation and Development)
PCP	zadávání zakázek v předobchodní fázi (z angl. Pre-commercial Procurement)
PPI	zadávání veřejných zakázek v oblasti inovativních řešení (z angl. Public Procurement Innovation)
SOČ	Středoškolská odborná činnost
Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů	Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění
Zákon o rozpočtovém určení daní	Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům

Seznam tabulek, obrázků a grafů

- Tabulka 1: Počet obcí dle počtu obyvatel v obci
- Tabulka 2: Místní poplatky z vybraných činností a služeb v letech 2014 - 2017
- Tabulka 3: Základní přehled programů výzkumu v České republice
- Tabulka 4: Přehled Operačních programů v České republice
- Tabulka 5: Přehled programů přeshraniční spolupráce
- Tabulka 6: Přehled připravovaných operačních programů pro programové období 2021-2027
- Tabulka 7: Základní přehled programů Evropské unie v programovém období 2014-2020
- Obrázek 1: Schéma rozpočtového určení daní k 1. 1. 2020
- Obrázek 2: Nový vzhled portálu Monitor
- Obrázek 3: Krajské zastoupení Technologické agentury České republiky
- Obrázek 4: Pokrytí České republiky sítí Místních akčních skupin
- Obrázek 5: Možné využití snímků Mapillary pro identifikaci objektů v ulicích měst
- Obrázek 6: Aplikace zmapujTo.cz
- Obrázek 7: Aplikace zmapujTo.cz - hlášení podnětů pro umístění stojanů na kola
- Obrázek 8: Možný způsob realizace crowdfundingu
- Obrázek 9: Příklad benefičního /charitativního crowdfundingu
- Obrázek 10: Příklad odměnového crowdfundingu
- Obrázek 11: Příklad půjčkového/dluhového crowdfundingu
- Obrázek 12: Příklad podílového crowdfundingu
- Obrázek 13: Jeden z možných způsobů realizace hackathonu
- Obrázek 14: Možný způsob realizace participativního rozpočtování
- Obrázek 15: Realizace participativního rozpočtu ve městě Mnichovice
- Obrázek 16: Znázornění rozdílu PCP a PPI
- Obrázek 17: Prvky PPP

Obrázek 18: Proces řešení projektu metodou EPC

Obrázek 19: Současná situace sektorových legislativních návrhů

Graf 1: Studenti vysokých škol podle formy a typu studijního programu v roce 2019

Graf 2: Absolventi VŠ podle formy studia a typu studijního programu v roce 2019

Graf 3: Statistika zadáných veřejných zakázek dle druhu

Graf 4: Do jaké míry rozhoduje v současné době při zadávání veřejných zakázek i kvalita provedení

Literatura a informační zdroje

CEEC. (2018). Studie veřejné správy. Dostupné on-line:

<http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:mQLM4b2reQMJ:www.ceec.eu/research/download-research-file%3FiFileId%3D696+&cd=1&hl=cs&ct=clnk&gl=cz&client=safari>

Český statistický úřad (2018). Ekonomické subjekty provádějící VaV a jejich pracoviště VaV podle druhu subjektu. Dostupné on-line:

<https://www.czso.cz/documents/10180/90577053/21100219002.pdf/ab06b322-980b-4b7f-a13b-7f10f11d61bd?version=1.3>

ESTELLÉS-AROLAS, Enrique a Fernando GONZÁLEZ-LADRÓN-DE-GUEVARA, 2012. Towards an integrated crowdsourcing definition. Journal of Information Science. ISSN 0165-5515. Dostupné on-line:

<http://www.crowdsourcing-blog.org/wp-content/uploads/2012/02/Towards-an-integrated-crowdsourcing-definition-Estell%C3%A9s-Gonz%C3%A1lez.pdf>

Evropská komise. Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: „Uvolnění potenciálu skupinového financování v Evropské unii“. 2014. Dostupné on-line z:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014DC0172&from=cs>

Evropská unie (2016). Nakupujte zeleně! Příručka o zadávání zelených zakázek. Dostupné on-line:

http://ec.europa.eu/environment/gpp/buying_handbook_en.htm

Jak přizvat občany ke spolupráci aneb jak dát radnici uši, aby slyšela, co lidé chtějí (2006). AGORA CE. Dostupné on-line:

<https://docplayer.cz/3049554-Jak-prizvat-obcany-ke-spolupraci.html>

L. Němec, J. Zahráňková (2019). Finanční crowdfunding. ISBN 978-80-7552-980-0

Metodika aplikace přístupů smart governance do organizačních a řídicích struktur municipalit v České republice, Řešitelský kolektiv projektu Aplikace přístupů smart governance do organizačních struktur municipalit v České republice, 2019

Metodika tvorby participativního rozpočtu pro města a obce ČR, Agora CE, o. p. s., 2016, ISBN: 978-80-906397-4-4. Dostupné on-line:

https://www.participativni-rozpocet.cz/wp-content/uploads/2017/05/Metodika_Participativni_rozpocet_AGORA_CE.pdf

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Rejstřík veřejných výzkumných institucí. Dostupné on-line: <https://rvvi.msmt.cz>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Registr vysokých škol a uskutečňovaných studijních oborů. Dostupné on-line: <https://regvssp.msmt.cz/registrvssp/>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Výzkumné organizace. Dostupné on-line: <http://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/vyzkumne-organizace>

Ministerstvo vnitra (2016). Katalog činností vykonávaných obcemi v jednotlivých kategoriích. Dostupné on-line: <https://www.mvcr.cz/clanek/katalog-cinnosti-vykonavanych-obcemi-v-jednotlivych-kategoriich.aspx>

Ministerstvo životního prostředí. Metodika pro environmentálně odpovědný přístup při zadávání veřejných zakázek a nákupech státní správy a samosprávy. Dostupné on-line: [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/setrna_verejna_sprava/\\$FILE/OFD_N-Uvod-20180314.pdf.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/setrna_verejna_sprava/$FILE/OFD_N-Uvod-20180314.pdf.pdf)

MLčoch, T. (2016). Design Thinking - kreativní přístup k řešení problémů. Dostupné on-line: <http://www.projectman.cz/clanky/posts/107-design-thinking-kreativni-pristup-k-reseni-problemu>

OECD (2018), OECD Science, Technology and Innovation Outlook 2018: Adapting to Technological and Societal Disruption, OECD Publishing, Paris. Dostupné on-line: https://doi.org/10.1787/sti_in_outlook-2018-en

OECD (2019). Budgeting and Public Expenditures in OECD Countries 2019. OECD Publishing, Paris. Dostupné on-line: <https://www.oecd.org/gov/budgeting/budgeting-and-public-expenditures-highlights-%20brochure-2019.pdf>

Ostřížek, J. a kol. (2007). Public Private Partnership: příležitost a výzva. 1. vydání. C. H. BECK: Praha. Dostupné on-line: <https://books.google.cz/books?id= MtOTM8qVhYC&printsec=frontcover&hl=cs#v=onepage&q&f=false>

Řešitelský kolektiv projektu Aplikace přístupů smart governance do organizačních struktur municipalit v České republice, 2019. Metodika aplikace přístupu smart governance do organizačních a řídicích struktur municipalit v České republice.

Slípek, P., Kusáková, K. (2016), Technologická agentura České republiky. KA 7.2: PCP/SBIR a veřejné zakázky ve výzkumu, vývoji a inovacích, inovační partnerství. ISBN 978-80-88169-03-1. Dostupné on-line:
<https://www.tacr.cz/o-nas/interni-projekty-ta-cr/projekt-zefektivneni-cinnosti-ta-cr/>

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/23/EU ze dne 26. února 2014 o udělování koncesí. Dostupné on-line:
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1574167569203&uri=CELEX:32014L0023>

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice 2004/18/ES. Dostupné on-line:
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1574167673021&uri=CELEX:32014L0024>

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/25/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb a o zrušení směrnice 2004/17/ES. Dostupné on-line:
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1574167801288&uri=CELEX:32014L0025>

Strategický plán rozvoje Smart Regionu Jihočeského kraje pro období 2019-2023 (2019). Dostupné on-line:
https://www.kraj-jihocesky.cz/sites/default/files/inline-files/SRJK_04_11_2019.pdf

Usnesení vlády č. 465 ze dne 14.6.2010 Pravidla uplatňování environmentálních kritérií při zadávání veřejných zakázek a nákupech státní a veřejné správy

Usnesení vlády č. 531 ze dne 24. července 2017 Pravidla uplatňování odpovědného přístupu při zadávání veřejných zakázek a nákupech státní správy a samosprávy

Usnesení vlády č. 61 ze dne 21. ledna 2019 Návrh na zrušení Rady vlády pro stavebnictví a zřízení Rady vlády pro veřejné investování

Vyhláška č. 260/2016 Sb. o stanovení podrobnějších podmínek týkajících se elektronických nástrojů, elektronických úkonů při zadávání veřejných zakázek a certifikátu shody, vyhláška 248/2016 Sb. o náležitostech obsahu žádosti o předchozí stanovisko k uzavření smlouvy a ke změně závazku ze smlouvy podle zákona o zadávání veřejných zakázek a další

Vyhláška č. 219/2019 Sb., vyhláška o procentním podílu jednotlivých obcí na částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů, vlastní výpočet.

Výroční zpráva o stavu veřejných zakázek v České republice za rok 2018 (2019). Ministerstvo pro místní rozvoj. Dostupné on-line:
<https://www.mmr.cz/getmedia/0b48663f-8876-4e5f-af24-e8a972ea5546/Vyrocní-zpráva-o-VZ-za-rok-2018.pdf.aspx?ext=.pdf>

Zákon č. 565/1990 Sb. o místních poplatcích, v platném znění.

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v platném znění

Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích, v platném znění

Zákon č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), v platném znění,

Zákon č. 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), v platném znění

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění

Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých zákonů, v platném znění

Zákon č. 406/2000 Sb. o hospodaření energií, v platném znění

Zákon č. 274/2001 Sb. o vodovodech a kanalizacích, v platném znění

Zákon č. 130/2002 Sb. o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje), v platném znění

Zákon č. 341/2005 Sb. o veřejných výzkumných institucích, v platném znění

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění

Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, v platném znění

ŽIŽKA, Š., 2018. Crowdsourcing v regionálním plánování jako komplementární proces tradiční občanské participace. B.m. Vysoká škola ekonomická v Praze. Dostupné on-line:

https://vskp.vse.cz/73031_crowdsourcing_vregionalnim_planovani_jako_komplementarni_proces_tradicni_obcanske_participace_soucasna_situace_vhlavni_m_meste_praze

SMART Česko

SMART ČESKO®

Spokojení lidé, prosperující země, odolná společnost